



Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

LI UNIVERSITETAS
OLOGIJOS FAKULTETAS
EDUKOLOGIJOS KATEDRA

Reda Burbaitė

EMM-7 gr. student s

HUMANIŠKOS APLINKOS UŽTIKRINIMAS VAIKŲ DARŽELYJE

Magistro darbas

Mokslinio darbo vadov :
doc. dr. R.Bakutyt

2009 m. sausis, 2009

Darbas originalus..... Reda Burbait

(studento parašas)

Turinys

.....	3
SUMMARY	4
PAGRINDINĖS SĄVOKOS IR TERMINAI	5
ĮVADAS	6
I. TEORINIAI HUMANIŠKŲ VAIKO IR PEDAGOGO TARPUSAVIO SANTYKIŲ KŪRIMO IKIMOKYKLINĖJE ĮSTAIGOJE PAGRINDAI	11
1.1. Humani-kumo samprata.....	11
1.2. Vaiko ir pedagogo tarpusavio humani-k santyki k rimu prielaidos vaik darfelyje.....	15
II.VAIKO TEISĖ Į HUMANIŠKĄ APLINKĄ VAIKŲ DARŽELYJE, ŠVIETIMO DOKUMENTUOSE	26
2.1. LR Dokument , teisinan i humani-kum ikimokyklin je staigoje, analiz	26
III.HUMANIŠKOS APLINKOS UŽTIKRINIMO VAIKŲ DARŽELYJE TYRIMAS	29
3.1. Tyrimo metodikos, imties ir eigos charakteristika.....	29
3.2. Adaptyvaus (drausmina io) ir orientuoto vaik modeli palyginimas.....	32
3.3. Pedagogi poffi rio ir steb jimo rezultat humani-kos aplinkos k rim palyginimas.....	40
3.4. Pedagog poffi rio Vaiko teis s humani-k aplinkos k rim vaik darfelyje.....	42
IŠVADOS	48
REKOMENDACIJOS	50
LITERATŪRA	51
PRIEDAI	54
Pridedamasis dokumentas – kompaktinė plokštelė	

SANTRAUKA

UŠTATYTI HUMANIŠKŲS VAIKŲ DARBYJE

Magistro darbas

Reda Burabait

Humanizmas svarbus tuo, jog tai yra viena iš pagrindinių, esminė bei ties vertybių, padedanti žmonėms palaikyti tarpusavio santykius. Jis labai svarbus ikimokyklinio amžiaus vaikams, nes tuo laikotarpiu dedamas asmenybės dvasingumo pamatas, o šio fenomeno ugdymas geriausiai užtikrins keliomis labiau plintantiems reiškiniais, smurtui, destrukcijai ir kitiems negatyviems reiškiniams.

Tyrimo objektas – Humanizacijos aplinkos vaikų darbyje kūrimo procesas.

Tyrimo tikslas – Nustatyti humanizacijos plėtros prielaidas ikimokyklinėje staigoje.

Tyrimas atliktas taikant teorinius, empirinius, statistinius tyrimo metodus. Tyrimo metodai: *stebėjimas* (dviejų pedagogų), kuriuo siekta nustatyti, kokių auklėjimo modelių vadovaujasi auklėdamos vaikus, ir kaip tai taikoma vaikų humanizacijai vaikų darbyje; *stebimųjų auklėtojų savęs išvertinimo anketa*, siekiant išsiaiškinti kaip ir kokius metodus taiko auklėdamos vaikus, *anketa pedagogams*, kuria norima išsiaiškinti pedagogų nuomonę apie vaiko teisių užtikrinimą ikimokyklinėje staigoje. Tyrimo dalyvavo: 40 vaikų, apklausti dar 100 auklėtojų.

Atlikti tyrimai parodė, jog vaikų humanizacijos priklauso nuo pedagogų naudojamų darbo metodų, modelių, bei humanizacijos aplinkos kūrimo ikimokyklinėje staigoje. Išgauti stebėjimo rezultatai parodė, kad pedagogai vadovaujantis vaikų orientuotu ugdymo modeliu labiau pavyksta sukurti humanizacijos aplinką, paremtą vaikų pasitikėjimu, saugumu ir harmoningu tarpusavio bendravimu, nei pedagogai kuri vadovaujasi adaptyviu, vaikų drausminančiu auklėjimo modeliu. Tai išryškėja, kai analizuojami dviejų skirtingais modeliais dirbančių pedagogų auklėjimo metodų taikymo ypatumai. Tuo tarpu išanalizavus jų nuomones apie metodų taikymą dirbant, esminis skirtumas nerasta.

Siekiant nustatyti ikimokyklinio ugdymo pedagogų požiūrą nuostatas suformuluotas Vaikų teisių konvencijoje galinčias kurti humanizacijos aplinką, anketos rezultatai parodė, jog tirti pedagogai mano, kad vaikas, lankantis ikimokyklinėje staigoje turi teisę humanizacijos aplinkoje. Išanalizavus gautus anketinius duomenis parodė, kad nepriklausomai nuo pedagogų amžiaus, kvalifikacijos, pedagoginio stažo, pedagogai teigia, jog stengiasi kaip galima labiau užtikrinti vaikų teises ikimokyklinėje staigoje.



PDF Complete
Your complimentary use period has ended.
Thank you for using PDF Complete.

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

SUMMARY

HUMANITY ENSURANCE IN KIDERGARTEN

Master Project

Reda Burbait

Humanity is important because it is one of the most important, substantial worth of being, which helps people cultivate relationship. It is particularly important for underfives, because at this age moulds personality, it's life of spirit. Development of this phenomenon will help to protect from growing cruelty, violence, destruction and any other negative happenings.

The object of investigation is humanitarian surrounding in kindergarten process.

The goal of investigation is to ascertain humanity evolution presumptions of underfives.

In order to reach the goal theoretical, empirical and statistical methods were applied. Investigation methods: observation (two educationalists), which helps to settle the model, used for nurturing children, also its influence on humanity expression in kindergarten; in order to ascertain methods used for educating children *questionnaire for observed educationalists about their own estimation* was invoked. Also *questionnaire for pedagogues* was applied, to ascertain educationalists' opinion relating to safeguard of children rights in preschool establishment. 40 children and 100 pedagogues were included in investigation.

According to investigation results, obvious that children humanity depends on work methods, models pedagogues apply, also creation of humanitarian surrounding in preschool establishment. According to results, we can see that creation of humanitarian surrounding, based on children confidence, safety and consonant relationship is more successful by applying polarized towards children education model, comparing to adaptative, children disciplined model. This becomes obvious by analysing and comparing invoking peculiarities of educational methods, applied by two pedagogues, educating in different ways, based on different education models. On the other hand, there were no substantial differences between pedagogues' opinions, relating to methods applied at work.

In order to discover preschool pedagogues attitude to provisions, consolidated in Children Right Convention, which helps to create humanitarian surrounding, investigation results show that from pedagogues point of view, children attending preschool establishments, have rights to be in humanitarian surrounding. Analysed investigation data shows that pedagogues, without referente to their age, qualification, pedagogical experience, try to ensure children rights in preschool establishments as much as possible.

PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Humanizmas – (lot.humanus-šfmogi-kasõ, šfmoni-kasõ)-tai intelektualin ir dorovin koncepcija, i-rei-kianti fmogaus vertingumo pripaffinim ir ginanti jo teisi pripaffinim ir gynomim , bei siekim sukurti fmogaus vertas s lygas (Etikos flodynas, 2004).

Humaniškumas yra visybi-kos ir brandffios asmenyb s -erdis, jo dvasingumo ir dorumo pagrindas.<...> tai svarbiausias fmogaus dorovingumo rodiklis, labiausiai pasirei-kiantis konkre iu fmogaus elgesiu santykiuose su kitais flmon mis.ö (R. Bakutyty , 2001, p.12). Tai kertinis pamatas, kuriuo turi remtis visas aukl jimo pastatas (L.Jovai-a, 1995, p. 33).

Adaptyvus, vaiką drausminatis ugdymo modelis- tai toks aukl jimo modelis, kada vaiko prigimtin s galios atsiskleidffia specialiai suaugusi j sudarytoje ir kontroliuojamoje socialin je aplinkoje. (A.Juodaityt , 2003, p. 30).

Į asmenybę orientuotas (ugdymo- bendravimo modelis)- tai toks modelis, kada sudaromos galimyb s vaikui formuotis kaip asmenybei per jo paties nat rali s veik su aplinka. (A.Juodaityt , 2003,p. 31).

IVADAS

1. Žmogaus aktualumas ir naujumas.

Humanizmas – žmogaus žmogumui būdingas, galima laikyti kaip viena iš pagrindinių, esminių žmogaus vertybių, padedančių žmogui palaikyti tarpusavio santykius. Apie humanizmo būvimo kalbama nuo pat antikos laikų iki pat šių dienų, ir tai parodo jo svarbą žmogui ir jo egzistencijai.

Humanizmas – tai žmogaus dvasingumo – erdis, todėl jo ugdymo svarba akcentuojama svarbiausiuose šalies švietimo dokumentuose. "Lietuvos švietimo koncepcijoje" (1992) humanizmas traktuojamas kaip vienas iš svarbiausių ugdymosi staigios reformos principų, suprantamas kaip neprilygstamo asmens vertingumo, jo pasirinkimo laisvės ir atsakomybės teigimas.

Lietuvos Respublikos Seimo 1995 m. ratifikuotos tarptautinės Žmogaus teisių konvencijos 2-oje preambuloje rašoma, kad vaikas turi būti gerai parengtas savarankiškam gyvenimui visuomenėje ir išauklėtas Jungtinių Tautų Organizacijos statuose paskelbtą idealą, o ypač taikos, kilnumo, pakantumo, laisvės, lygybės, orumo ir solidarumo dvasia. Vadinas, humanizmo siekis yra numanomas šiaame dokumente.

Humanizmo problematika domi josi daugelis užsienio, Lietuvos filosofai: (E. Fromas (1990), M. Heidegeris (1995), J. Maritaino (1995), A. Maceina (1990), Vydunas (1990), S. Mikauskis (1992), J. Girnius (1995) ir kt., psichologai, (A. Maslowas (1971), C. Rogersas (1989), V. Franklis (1990), V. Lepešienė (1996), G. Butkienė ir A. Kepalaitė (1996), R. Juškauskienė (1996)) ir kt., pedagogai (L. Mondeikienė (1987), S. Dzenukaitė (1984, 1991), L. Jovaiša (1993, 1995), V. Aramavičiūtė (1985, 1998, 2005) E. Martišauskienė (1994, 1997, 2004), R. Bakutytė (1998, 2001), M. Lukšienė (1992) ir kt.).

Filosofai humanizmo traktuoja kaip vieną iš svarbiausių žmogijos vertybių, galinčių veikti susvetimėjimui, destrukcijai, prievartai, agresijai ir kitus negatyvius dabarties visuomenės reiškinius, siekiant materialinės, finansinės gerovės. Kitaip tariant – šis voka sukonkretina plačią gerovės voką, nes apibrėžia ir išryškina jo turinį žmogaus esmės aspektu. Neretai – šis voka aiškina kaip idealas t.y. kaip meilė žmogui, jo laisvė, arba visuma patiriama, kurias atspindi pagarba žmogaus orumui ir jo teisėms, rėpinimasis žmogui gerove, jį visapusiškai vystymusi, siekiama sudaryti palankias visuomeninio gyvenimo sąlygas.

Psichologai, gilindamiesi humanizmo reikšmę, jo egzistencinį dėmesį kreipia žmogaus gyvenimo prasmę, saviraiškumą, žmogaus ugdymą ir ugdymosi matavimą (sis) turi prasidėti jau nuo ankstyvosios vaikystės ir tęsiasi visą gyvenimą.

Užsienio bei Lietuvos psichologinėje bei pedagoginėje literatūroje, kurioje aptariama ikimokyklinio amžiaus vaikų dorovinė branda bei jį lemiantys veiksniai, pastebima, kad

ngumo pamatas, ir jo ugdymas yra vis dar aktuali problema. O
ai ufkirs keli vis labiau plintaniam fiaurumui, smurtui,
s rei-kiniams. Drauge ia parodoma, kad ugdant humani-kum ,
b tina siekti kognityvinio bei elgesio komponent s veikos, nes atotr kis tarp j sukelia
disharmonij asmenyb s viduje V.Lepe-kien (2001). Jau darflelyje pradeda ypatingai pl stis
vaiko pafintin s galimyb s, tuo pa iu formuojasi geb jimas sijausti kitus flmones, o elgesys
tampa vis labiau kontroliuojamas (R.fukauskien , 1996).

Pastaraisiais de-imtmeiais humani-kumo ugdymo problema nagrin jama ne tik teori-kai,
ta iau ir prakti-kai. Atliekami moksliniai tyrin jimai su skirtingo amfliaus vaikais, paaugliais bei
jaunuoliais (V. Aramavi i t 1975, 1985), S. Dzenu-kait (1984, 1989), L. Mondeikien (1987),
J. Litvinien (1985), E. Marti-auskien (1994, 1997, 2004), R.Bakutyt (2001), G.Mitien
(1999), R.Pocevi ien (1999), N.Cibulskait (2000) ir kt.

S. Dzenu-kait (1984), tyrin dama paaugli dorovin ideal nustat , jog jo turin labiausiai
atspindi praktin ir moralin pagalba bei r pestis, pagarba flmogui, jautrumas kit flmoni
dffiaugsmams ir skausmui, pasisekimai ir nes km s, geb jimas suprasti kit flmog , d mesys
flmogui ir jo asmenyb s orumo tausojimas, nepakantumas antihumani-koms aprai-koms.
V.Aramavi i t (1985, 1998) E. Marti-auskien (1994, 1997, 2004), kaip fenomen , nusakant
asmens dvasingum ir dorovin pozicij . E. Marti-auskien s (1997) teigimu, paaugli
humani-kum labiausiai nusako j s flningumas, atsakingumas, savikriti-kumas, jautrumas,
teisingumas, pareigingumas. V. Aramavi i t (1998) paflymi, kad auk-tesni j klasi mokini
humani-kumas pasirei-kia -iomis vertyb mis: jautrumu, tausojimu, atvirumu, atsakingumu,
altruizmu.

R. Bakutyt (2001) nagrin dama pradini klasi vaik humani-kumo ugdym , siekdama
i-samiau atskleisti j tarpusavio humani-ko elgesio ypatumus, pateikia gautus tyrimo rezultatus,
jog pastar j tarpusavio santykiuose mafflai pasigendama ufluojautos tiesumo, nuo-irdumo,
pagarbos bei atlaidumo. Vaikams sekasi paguosti, pad ti, dalytis, i-klausyti vienas kit , ta iau
jiems kartais pritr ksta atvirumo, o ypa jautrumo. Autor , lygindama gautus duomenis su
N.Cibulskait s (2000) humani-ko elgesio tyrimo, atlikto su jaunesniaisiais paaugliais rezultatais,
daro prielaid , jog jie i- dalies sutampa, mat penktaklasiams bendraujant tarpusavyje daffnai
netr ksta ufluojautos nuo-irdumo, ta iau nepakanka d mesio vienas kitam. Tyrimo duomenys
atskleid esmin pradinuko ir vyresniojo paauglio skirtum , jog vyresnieji maffiau pagarbiai elgiasi
su vienmeiais nei mafflesnieji.

Vis labiau i-keliamas humani-kumo ugdymo b tinumas, taip pat gilinamasi vidines
humani-kumo ugdymo s lygas. R.Bakutyt (2001) teigia, kad, remdamiesi psicholog bei filosof
i-vadomis apie flmogaus prigimt , pedagogai daffniau tyrin ja humanistines vertybes emociniu

mesio skiriama i-orini veiksniai aukl jomo poveikio analizei.
Tyrimo metodais skal (R. Bakutyt 1998).

Labai svarbus jau nuo pat ankstyvojo ikimokyklinio amfiiaus.

Humanistin s ugdymo krypties sitvirtinimas ugdymo procese negalimas be pedagogin s veikos, humani-k tarpusavio santyki . B tina pad ti ugdytiniam suprastuoti savo poreikius, suformuoti teigiam sav s vertinim ; skatinti elgesio s moningum ir aktyvum . Tiek dabarties, tiek praeities pedagogai mano, kad aukl tojas, mokytojas labiausiai gali s lygoti skirtingo amfiiaus vaik dorovingumo tapsm . Teorini ir empirini tyrim jim duomenys rodo, kad prad jusiam lankyti ikimokyklin staig , v liau mokykl vaikui pedagogas dafniausiai tampa negin ytinu autoritetu.

Apflvelgus tyrimus matyti, kad humani-kumo ugdymas yra aktualus, bet dar maflai tyrim ta problema. Ypa tyrim -ia linkme stinga su ikimokyklinio amfiiaus vaikais. Analizuodami pedagogines, dorovinio tapsmo prielaidas, tyrim tojai dafniausiai i-skiria paties mokytojo dorovingum , jo komunikacinius, organizacinius sugeb jimus, aukl jimo, mokymo metod parinkim ir j efektyvum ir pan. Kitaip tariant, jie akcentuoja, jog b tina kurti humani-k aplink , siekiant i-ugdyti humani-k asmenyb . Tod l -iuo tyrimu daugiausia d mesio bus skiriama humani-kos aplinkos vaik darffelyje rai-kai.

Tyrimo problema

Kokie ikimokyklinio ugdymo pedagogi , besivadovaujan i skirtingais ugdymo modeliais, aukl jimo metod taikymo ypatumai? Kaip skiriasi pedagogi , taikan i skirtingus ugdymo modelius poffi ris humani-kos aplinkos k rim ? Kaip ikimokyklin s stagios pedagog s vertina nuostatas, laidojan ias humani-kos aplinkos k rim , numatytas *Vaiko teisiu konvencijoje?*

Tyrimo objektas

Humani-kos aplinkos vaik darffelyje k rimo procesas.

Hipotezè:

- Realiai skiriasi ikimokyklin s staigos pedagog , taikan i adaptyv ir vaik orientuot ugdymo model , naudojami darbe su vaikais aukl jimo metodai, bet nesiskiria j poffi ris savo darbe taikomus aukl jimo metodus.
- Ikimokyklin s staigos pedagogai mano esnat svarbu laikytis Vaiko teisi konvencijoje numatyt nuost , galinan i pl toti humani-k aplink .

Tyrimo tikslas:

Nustatyti humani-kumo pl tot s prielaidas ikimokyklin se staigose.

- literat r , atskleidffian i humani-kumo esm pedagog
s, modelius ir j gyvendinimo galimybes aukl jant vaikus, bei
teisines nuostatas, galin ias kurti humani-k aplink vaik darfelyje.
2. Nustatyti, kaip skirting modeli taikymas siejasi su aukl jimo metod taikymu ikimokyklin je staigoje.
 3. Parodyti ikimokyklinio ugdymo pedagog poffi r aukl jimo metod taikym savo darbe, lyginant su realia situacija.
 4. Nustatyti ikimokyklinio ugdymo pedagog poffi r nuostatas, suformuluotas Vaiko teisi konvencijoje, galinan ias kurti humani-k aplink .

Tiriamieji:

Steb ta: vieno TMauli miesto darfelio ó šSmalsu i õgr.(04 gr.) vaikai (20) ir grup s pagrindin aukl toja; šTMrdi i õ gr. (08gr.) vaikai ir pagrindin aukl toja;

Apklausta anketine apklausa:, 1/d.šKregffdut õ aukl tojos (10), 1/d. šK lverstukasõ aukl tojos (14), 1/d šKlevelisõ aukl tojos (12), 1/d šfiirniukasõ aukl tojos (16), 1/d šEfler lisõ aukl tojos (12), 1/d. šfiibut õ aukl tojos (12), 1/d. šGintar lisõ aukl tojos (12),1/d šPu-el õ aukl tojos(12)

Tyrimo metododogija:

Darbo konceptual pagrind sudaro -iuolaikin *humanistinè teorija* (Rogers (2007); Berger, Luckman, 1999; Mork nien , 2002; Teresevi ien , Gedvilien , 2003, Juodaityt , 2003, ir. kt), teigian ia, jog asmenyb siekdama savirealizacijos nuolat auga ir vystosi. Kiekvieno individo asmenyb je gl di vidinis mokymosi poreikis, noras paffinti, tobulinti save, atskleisti savo potencines galias, realizuoti save ne tik asmeniniame, bet ir profesiniame gyvenime. Pasak K. Rogers filmogus sukurtas elgtis taip, kaip apie save galvoja, o jo socialin ir psichin sveikat stiprina tinkami tarpasmeniniai santykiai.(. , 1998). Humanistin s pedagogikos atstovai si lo vadovautis pedagogin s s veikos principais, skaitinan iais nuo-ird bendravim su vaiku, intelektin , emocin , bei valios potencialo pl tr , padedant ugdytinui suvokti save ir savo problemas ir t.t.

Teoriniai: Mokslin s, pedagogin s, psichologin s, filosofin s literat ros, bei Europos S jungos ir Lietuvos Respublikos dokument analiz , pad jusi atskleisti teorinius temas pagrindus bei pagr sti tyrimo rezultatus.

pedagogi veiklos stebėjimas, kuriuo siekta nustatyti, kuriuo
metodu tirti auklėms vaikus, ir kaip vadovavimais skirtingais
metodais taikym vaik darfelėje.

Stebėjimo auklėms savarankiško vertinimo anketa, siekiant išsiaiškinti kaip stebėjimo pedagogas
vertina savo veikl metod taikymo aspektu.

Anketa darfelė auklėms, skirta nuostatyti įvairius nuostatas, galiančias kurti
humanizacijai aplink darfelėje.

Statistiniai: SPSS (Statistical Package for Social Sciences- Windows Release 10.0) statistinis
analizės programa.; Microsoft Office Excel 2003.

Naujumai/reikšmingumas.

Gauti tyrimo rezultatai patvirtina, jog vaiko visapusiškai vystymuisi ir asmenybės
formavimui (si) per jo paties natūraliai veikia su socialine aplinka, turi pedagogas ir jo
pasirenkami darbo metodai bei auklė jimo modeliai. Darbas padėjo atskleisti humanizacijos
diegimo vaikams esmę, papildydamas (patvirtindamas) humanistinę pedagogikos atstov
principus. Darbas reikšmingas tuo, jog pedagogai galės palyginti dviejų auklė jimo modeli
naud ir šalį vaik auklė jimui, j humanizacijai savybi diegimui.

Darbo aprobacija. 2009 gegužės 14d. Vytauto universiteto Edukologijos fakulteto Student
mokslinėje konferencijoje skaitytas pranešimas tema: „Humanizacijos aplinkos uftikrinimas
vaik darfelėje“.

Darbo struktūra

Magistro darbas sudaro: vadas, teorinį, praktinį darbo dalys (trys skyriai),
išvados, rekomendacijos, literatūros sąrašas, 5 priedai, 4 lentelės, 7 paveikslai

HUMANIŠKŲ VAIKO IR PEDAGOGO TARPUSAVIO KIMOKYKLINĖJE ĮSTAIGOJE PAGRINDAI

1.1 Humaniškumo samprata

Stengiantis nusakyti humaniškumo esmę, neretai tai tampa sunku padaryti, mat ši s voka skirtinguose literatūros altiniuose gali būti nusakoma skirtingais sinonimais. t.y. humaniškumas tapatinamas su filoniškumu, filogiškumu. Manoma, kad tokie painiavimai gal jo sukelti panašią etimologinę kilmę.

Humaniškumo s voka nagrinėjo ir nagrinėja tiek užsienio, tiek Lietuvos filosofai. Tiesiogiam užsienio filosofams (M. Heideggeris (1995), J.P. Satre (1974), E.Huserlis (1989), N.Hartmannas(1989), E. Frommas (1990), A. Camus (1990, 1993) ir kt.) darbuose. Humaniškumas laikomas kaip viena svarbiausių ugdymo vertybių, gebanti veikti susvetimėjimui, destrukcijai, prievartai, agresijai ir kitus negatyvius reiškinius, kurie atveda prie visuotinio materialinio gėrybių vaikymosi ir kelia didžiausią grėsmę filonijos egzistencijai.

Lietuvos filosofų darbuose (. Kalenda (1981, 1991), A. Maceina (1990), Vydūnas (1990), S. Malinauskis (1992), J. Girnius (1995), J. Morkūnienė (1993, 1995) ir kt.) Humaniškumo fenomenas iškeliamas kaip integralinė pilnutinė asmenybės dalis, jos dorovingumo, dvasingumo pamatas. Pavyzdžiui, filosofai (V. Viemaitis (1977), K. Stoškus (1981), . Kalenda (1981), R. Šiubaitis, B. Kuzmickas (1982), J. Morkūnienė (1995) humaniškumą traktuoja kaip vieną iš svarbiausių filogaus charakterio savybių, uftikrinančių pačios asmenybės, jos supančią aplinkinę filoniją, visos tautos, pasaulio gerovę. Vienas iš samiausių mąginusių atskleisti humaniškumo esmę buvo V.viemaitis (1977). Anot jo, šie Humanizmo ir filogiškumo s vokos neskiriamos, jos laikomos sinonimais. Tiesiogios dvi s vokos panašios etimologine prasme, mat jos kilmė ta pati, todėl jos paprastai ir vartojamos kaip vienareikšmės, tačiau nors ir yra labai artimos, tačiau jos nėra sinonimai. filoniškumas yra pamatinė etikos kategorija, humanizmas- bendra filosofinė, sociologinė s voka, atspindinti tam tikrą idėjų visumą, ginančią filogaus teises ir tvirtinančią jo vertingumą. Šie filoniškumo s vokos turinčiausiaisiai išryškina teigiami doroviniai jausmai ir išgyvenimai: meilė, gailestingumas, uftuojauta, nuodėmumas, gerumas, palankumas ir daugelis kitų filogaus savybių bei vertybių. Tai universali filogaus dvasinės būtis forma, visaverčio dorovinio gyvenimo s lyga. Autorius, gilindamasis humaniškumo esmę, pažymi, jog filoniškumas š... apima ir racionalių ir emocinių filogaus dorovinio gyvenimo sritį (V.viemaitis,1977, 1983).

jo šėtikos s vokosō humanizmas (lot.humanus-šėfmogi-kasō, intelektualin ir dorovin koncepcija, i-rei-kianti fėmogaus jo teisi pripařinim ir gynim , bei siekim sukurti fėmogaus vertas s lygas.(Etikos fėdodynas, 2004). J. Mork nien (1995) pařlymi, jog svarbiausia n dienos fėmogui yra b ti atviram ir atsakingam, ta iau taip pat n kiek ne mařiau reik-minga yra gerbti save ir kitus, uřijausti, pad ti ir pan. Tod l akivaizdu, jog b tina i-saugoti ir fėmogaus orum , jautrum jo santykiuose su kitais.

Psichologiniuose -altiniuose (C. Rogerso (1994), A. Maslow (1971), V. Franklio (1990), V.Lepe kien s (1996), G. Butkien s ir A.Kepalait s (1996), R. fiukauskien s (1996) itin pabr fiimas fėmoni-kumo ugdymo b tinumas, jo rai-ka ir taka aplinkiniams. Mat jau ikimokykliniame, jaunesniame mokykliniame amfiuje vaikai ima orientuotis ne tik materialines, ta iau ir dvasines vertybes. Ima pl stis j pařintin s galimyb s, praturt ja emocinis pasaulis, formuojasi empatija, altruisti-kumas, meil artimam ir t.t. Humani-kumo ugdymas svarbus ir tuo, jog formuojasi charakterio bruoflai apib dinantys aukl tinio santykius su kitais fėmon mis, perimdamas kit fėmoni sukaupt dorinio elgesio patirt , mokydamasis atskleisti turin ir reik-m toki s vok , kaip g ris ir blogis, teisyb ir neteisyb , s fiin s laisv , lygyb , garb ir pan.(B. Bitinas 2004)

Humanistin psichologija skelbia, jog fėmogus yra aktyvus, autonomi-kas orientuotas rinkim si, adaptyvus. Kiekvienas individas yra unikalus organizmas, sugebantis nukreipti, rinktis ir keisti vyraujan ius ir lemian ius gyvenimo eig arba gyvenimo eigos šprojekt ō (R. Ko i nas 1992).

Humani-kumas ir jo aprai-kos ne lieka ne nagin jamos ir Lietuvos pedagog darbuose (G. Petkevi ait -Bit (1966), M. Pe kauskait (1908), J.Vabalas- Gudaitis (1983), A. Maceina (1990), J. Lauffikas (1993), S. Malkauskis (1992), L. Jovai-a (1993, 1995, 2003), B.Bitinas (1990, 1995, 2004) fi. Jack nas (1993), S.Dzenu-kait (1984, 1990), V. Aramavi i t (1985, 1998, 2005), R. Bakutyt (1998), N. Cibulskait , 2000).

G.Petkevi ait - Bit humani-kum , dorovin s asmenyb s sklaid , atskleidfi per pareig vykdym . Ji tarsi palaiko J. Mė po (1897) nuomon , jog b tent pareig atlikimas su-velnina i-prigimties esam egoizm , puosel ja altruistinius jausmus. Labiausiai akcentuojamos dvi pareigos ō myl ti artim ir b ti teisingam. Be-i pareig i-ry-kinimo dorov s rei-kin susieja su pilieti-kumu ir kartu labiau pagrindfia, papildo ir prat sia A. Maceinos (1990) poffi r humani-kum . Jo poffi riu, humani-kumas grindfiamas kaip fėmoni-kumo ir tauti-kumo tarpusavio ry-ys. Jo nuomone, -ie rei-kiniai tarpusavyje labai susij . Tuo b du atsiskleidfia ne tik tauti-kumo ir fėmoni-kumo ugdymo vienov s svarba brandinant asmenyb , bet ir rodoma b tinyb remtis tautos humanistin mis vertyb mis. G.Petkevi ait s-Bit s, taip pat ir M.

lorin asmenyb s sklaida, humani-kumo tapsmas atsiveria per
nis, krik-ioni-k ja dora, kaip humani-k santyki ugdymo
mam, susiejant j su atlaidumu, gailes iu, bei ufluojauta, bei
pagarba fmogui. Pedagog vadovavosi principu, jog kiekvienne, kad ir labiausiai
šsugadintameo vaike galima fivelgti koki tai nors ger savyb ar polink , kur ugdant per 4-5
metus manoma pad ti tvirtus, v liau nesugriaunamus, asmenyb s pamatus. Kalb dama apie
dorinio ugdymo proces atkreip d mes vaiko savybi ugdym kaip paklusnumas, teisingumas,
d kingumas, pagarba. (J. filionis 1997). Autorius taip pat pastebi, jog M. Pe kauskait
vadovavosi principu, jog kiekvienas vaikas, nors ir labiausiai šsugadintaso turi koki nors ger
savyb arba polink , tod l per 4-5 metus galima pad ti tokius asmenyb s pamatus, kuri v liau ir
visas gyvenimas nepaj gs sugriauti.

Humani-kumo siekimas ai-kiai gali b ti numatomas ir J.Vabalo-Gudai io (1983)
dorovinio aukl jimo sampratoje. Jo teigimu, dorovinis aukl jimas labiausiai susietas su
veiklumo, teisingumo ir meil s vertyb mis, sudaran iomis tam tikr hierarchij . Veiklumo
doryb apib dinamika kaip pati primityviausia, turinti daug bendra su gyv n instinktais. ta iau
kartu paffymima, kad b tent jos d ka atsiranda teisingumas ó auk-tesn socialin doryb arba
siekimas savo veikl suderinti su skirting flmoni veiklos kryptimis. TŲ vertyb sitvirtina tik
i-sivys ius s monei ir intelektui, i-mokus kontroliuoti savo veiksmus, numatyti j pasekmes.
Ta iau ia pat teigiama, kad vien teisingumas negali tobulai suderinti flmoni santyki . Tod l
i-keliama meil ó auk-iausia doryb , kuri sureik-mina flmonijos interesus, skatina veikti vardan
meil s. Tokiu b du ateities meil , pasirei-kianti simpatijom, ufluojauta, pasiaukojimu, autoriaus
nuomone, ir tur t b ti auk-iausias asmenyb s ugdymo tikslas (V. Aramavi i t ,2004).

Ypa didel poveik humani-kumo ugdymui tur jo S. TŲlkauskio (1992) pilnutinio ugdymo
samprata. Joje formuojami tokie aukl jimo tikslai ir ufdaviniai kurie grindffiami humani-ku
elgesiu, palankumu, pagarba kitiems, sugeb jimu i-klausyti ir suprasti, s fliningumu,
draugi-kumu. Autorius jausmus fivelgia per amfliaus prizm ir nurodo, kad jaunesniems
vaikams i-gyvenimai dafniausiai tampa j dorovinio elgesio motyvais.O tai svarbu ugdant
fmogaus s flin , siekiant dorov s, flmoni-kumo. Svarbiausia, anot autoriaus tai, jog visas
dorovinio ugdymo procesas asmenybei b t veiksmingas- skatint suprasti, fladint geruosius
jausmus, palaikyt siekimus tinkamai pasielgti.

Pasak E.Marti-auskien s (2004), dvasingumas suprantamas kaip prie-prie-a
antihumani-kiems amoraliems santykiams, juo laikoma auk-iausi , labiausiai atitinkan i
fmogaus paskirt asmens ypatum visuma, kuri pastebima kasdieniniuose tarpusavio
santykiuose. Dvasingumas saistomas su humani-ku elgesiu, asmenyb s identi-kumo pl tra.

dvasingumas ó tai vertybin s s mon s pirmumas prie–biologinius
 imas tiesos g riu ir groffio –ventumu, tai prasminio s ly io su
 enimas. Aramavi i t V., remdamasi Adscheado mintimis,
 cituoja, jog dvasingumas ó ðtai amflinas sav s ie–kojimas susiduriant su g riu ir blogiu, tai
 gyvenimo prasm s , tikslo ir vertybi ie–kojimas(2005, psl. 128). Kitaip tariant tai flogaus
 asmenyb s pagrindas. J linkstama vadinti bendrafmogi–ku fenomenu, ie–kan io vienov s tarp
 vairovi . Kadangi humani–kumas laikomas dvasingumo pagrindu, N.Cibulskait (2000),
 remdamasi mokslininkais (L. Jovai–a (1993, 1995, 1997)), J. Vaitkevi iumi (1995),A.
 Grabauskiene (1993), B. Bitinu (2004), ir kt.), nagrin jusiais dorovinio ugdymo problemas,
 paflymi, jog, šhumani–kumas traktuojamas kaip flogaus dvasingumo pamatas, esmin
 asmenyb s charakteristika, parodanti flogaus esm ir vert . Autor teigia, kad vaik , paaugli ,
 jaunuoli humani–kumo ugdymu tur t r pintis tiek –eima tiek mokykla (R. Bakutyt ,1998).

Humanizmas i–keliamas kaip viena i– esmini s lyg , siekianti i–saugoti šflog kaip
 flog ð, mat šfmonijaið yra i–kilusi alternatyva: arba humanistinis vystymasis, arba
 susinaikinimasð (N. Cibulskait (2000) psl.1). Autor , remdamasi R Higgins(1987), teigia, jog,
 tiek individuali, tiek socialin flogaus prigimtis: fiaurumas, egoizmas, abejingumas sielvartui ir
 kan ioms ir kt., ir tik flogaus humani–kumo ugdymas, atitinkam vertybi diegimas ó tai
 vienas i– b d , pad sian i spr sti fmonijos i–likimo problemasð(N. Cibulskait , 2000) Mat
 „í humani–kumas yra visybi–kos ir brandffios asmenyb s –erdis, jo dvasingumo ir dorumo
 pagrindas.<...> tai svarbiausias flogaus dorovingumo rodiklis, labiausiai pasirei–kiantis
 konkre iu flogaus elgesiu santykiuose su kitais fmon mis.ð (R. Bakutyt , 2001, p.12).

Tyloaikinis humani–kumas daflniausiai apib dinamas ufluojautos, pagalbos, laisv s,
 teisingumo, pagarbos, savigarbos, toleranti–kumo, aktyvumo, veiklos, atsakomyb s s vokomis.

Apibendrinant galima teigti, jog humani–kumo turinys yra nagrin tos daugelio pedagog
 t.y. S. Dzenu–kait s (1984). V.Aramavi i t s (1985, 1998, 2005), R. Bakutyt s (1998, 2001), E.
 Marti–auskien s (1997), N. Cibulskait s (2001) ir kt. V.Aramavi i t (1985, 1998) Tirdama
 paaugli humani–kumo aprai–kas i–skiria: jautrum (ðemesingumas, užuojauta, pagalba),
 tausojim (pagarba rūpinimasis kitais žmonėmis, pakantumas), atvirum (pasitikėjimas,
 nuoširdumas, tiesumas), altruizm (atsidavimas žmonėms, nesavanaudiškumas, aukojimasis),
 atsakingumą (pareigingumas, sąžiningumas, principingumas). S. Dzenu–kait (1985) daugiausia
 nagrin dama paaugli humani–k santyki ideal , ne tik i–skyr humani–kumo savybes, bet ir
 m gino nustatyti j subordinacij . Tad atliktais tyrimais, autor padar i–vad , jog paaugli
 humani–k santyki ideal apib dina: *pagalba, pagarba, jautrumas, kito žmogaus gerbimas,
 nesitaikstymas su antihumaniškumu, rūpestis kitam žmogui, jautrumas kitų žmonių džiaugsmui
 ir skausmui, sėkmei ir nesėkmei, dėmesys jam ir jo asmenybės orumo tausojimui., empatija.*

sdaro asmenyb s vientisumo ir brandumo pagrind , vaivos
a fmogaus dorovinio i-siaukl jimo kriterijusd (S. Dzenu-kait

E. Marti-auskien s(1997) teigimu, paaugli humani-kum labiausiai nusako j
*sąžiningumas, atsakingumas, savikritiškumas, jautrumas, kuklumas, teisingumas, žmogaus
tausojimas, pareigingumas* (R.Bakutyt 2001).

R. Bakutyt (2001), remdamasi L.Jovai-a (1996), teigia, jog svarbu, kad flmon s
pasiflym t tokiomis humanistin mis vertyb mis, kaip *pareigingumas, atsakingumas, pagarba
žmogui, ir noras jam padėti, atjauta, dosnumas, galeistingumas, altruizmas, ištikimybė,
taurumas, teisingumas, sąžiningumas*. Autor gilindamasi ir nagrin dama pradini klasi
mokini humani-kumo aprai-kas pastebi, jog, didel reik-m pradinukui turi *bendraklasio
paguoda, stengimasis jį pradžiuginti, sakyti tiesą, prisipažinti klydus*. Taip pat humani-kum
vaik tarpusavio bendravime parodo: *išklausymas, paguoda, neskriaudimas, apgynimas,
neveidmainiavimas, dalijimasis, neapgaujinėjimas, nežeminimas, nekeršijimas, nepataikavimas,
duoto žodžio laikymasis, tikėjimas gerumu*.

N.Cibulskait (2000) remdamasi n dienos humanistine filosofija, humani-kumo turin
apib dina kaip: *laisvės, ir atsakomybės, aktyvumo veiklumo pagarbos ir savigarbos, atlaidumo
atjautos, aktyvios pagalbos sąžiningumo, išmintingumo, teisingumo, kūrybingumo* s vokomis.
Jos nuomone labai svarbu kurti humani-kus pedagoginius santykius, kuri teigiam kryptingum
s lygoja *ugdytojo ir ugdytinio tarpusavio pagarba, palankumas, pasitikėjimas, pagalba,
ugdytinių kultūringumas ir vidinės paskatos tobulėti, ugdytojų aukšta dvasinė kultūra,
humaniškas reiklumas*. Apskritai filosof , pedagog , psicholog samprotavimais, humani-kumas
siejamas su fmgiaus dvasingumu, doroviniais jausmais ir i-gyvenimais. Laikomas net vienu i-
svarbiausi asmens savybi .

1.2 Vaiko ir pedagogo tarpusavio humaniškų santykių kūrimo prielaidos vaikų darželyje

Visapusi-kam vaiko asmenyb s formavimui(si) per jo paties nat rali s veika su
socialine aplinka, stiprinant vaiko psichines, socialines, kult rines galias, flrint ugdytin kaip
visavert ugdymo partner , tarpusavyje bendradarbiaujant, didflul reik-m turi pedagogas (A.
Juodaityt , 2003). Pedagogas, vadovaudamasis -iuo ugdymosi modeliu, reikiamai atstovauja
vaiko interesams. I-sikeldamas tok tiksl ir kryptingai jo siekdamas, ugdytojas sudaro kuo
palankiausias s lygas vaiko visapusi-kam tobul jimui, t.y. vystymuisi, pasitik jimui savimi, savo
geb jimais, supan ia j socialine aplinka.

ingumas mokyti, ugdyti, aukl ti priklauso ne nuo vien jo pasirengimo, ta iau ir nuo bendravimo modelio su savo s dafniau literat roje pedagoginis darbas apib dinamas kaip bendravimas flogaus, jau gijusio patirties su flogumi, kuris dar j tik kaupia. Pedagogin s ir psichologin s literat ros apflvalga ir atlikt vairi tyrim rezultat analiz leidflia daryti i–vad , jog pedagogo ir vaiko tarpusavio bendravimas apima jo paflinim , supratim ir pripaflinim . S. Dzenu–kait (1990)., cituodama L.Jovai– (1997), teigia, jog ška *bendravimas pagristas pasitikėjimu*, jis visada informatyvus, nes nuo–irdfliai bendraudamas mokinys visada daugiau ar maffiau esti atviras S. Dzenu–kait (1990, p.97). B t galima daryti prielaida, jog tas pats b dinga b t ir ikimokyklinio amffiaus vaikams, nes –iame amffiuje jie yra itin atviri ir prielank s. Turb t ne klaidinga b t manyti, jog pedagogo pasirenkamas bendravimo stilius su ugdytiniu turi reik–m antihumani–k ar humani–k santyki su ugdytiniais k rimui. Kaip paflymi min toji autor : šteisingas lavinimas pafladina geruosius flogaus prigimties bruoflus, o kas jau tur jo juos, t tie bruoflai tokio aukl jimo d ka pasidaro dar geresniō. Ir –iandiena dar n ra pasen s Platono reikalavimas, kad aukl jimas ir mokymas b t grindffiamas ne prievarta, ne beatodairi–ku grieftumu, o flmoni–kais ir pagarbiais aukl tojo ir aukl tinio santykdiais, abipusiu supratimu ir meile.

Apie nuo–ird bendravim , humani–kus tarpusavio santykius kalb jo ne tik fi.fi. Ruso, J.H. Pestalocis, M.Montessori ir kiti uflsienio pedagogai, psichologai, ta iau ir Lietuvos pedagogai: G.Petkevi i t - Bit , J. Vabalas-Gudaitis, A.Lauffikas A. Tēr–nas ir t.t. Pavyzdffiu, J.Vabalo-Gudai io nuomone, ugdytinio asmenyb s formavimuisi, jo doroviniam tapsmui, lemiam poveik turi teigiami pedagogo ir vaiko santykiai. Darn s tarpusavio santykiai s kmingai formuoja ugdytinio sitikinimus, dorovinius jausmus, charakter . O tai lemia palankum pedagogui, pasitik jim juo, bei uftikrina s kming , kurias nori perteikti pedagogas, vertybi per mim . V.fiemaitis (1977) TŲ dien pedagogai ir psichologai V. Aramavi i t (1998, 2005), S. Dzenu–kait (1984, 1990), L. Jovai–a (1993, 1995, 2003), B. Bitinas (1990, 1995, 2004), V.Lepe–kien (2001) ir kt. teigia, jog *auklėjimo efektyvumas priklauso nuo pedagogų požiūrio į ugdytinio asmenybę, gebėjimo prie jų priartėti, humanišku santykiu su jais kūrimo*. Nuo pasirenkamojo tarpusavio bendravimo modelio priklauso ir pedagogo vaizdflio susik rimas ugdytini akyse.

Pedagoginiame darbe (ir ne tik), gyvendinant uflsibr ftuosius tikslus, norint gauti gerus darbo rezultatus, b tina pasirinkti tinkamus darbo metodus. Apie juos kalbama daugelyje literat ros –altini (L. Jovai–os (1995, 2001)), B. Bitino (2004), A. filien s (2003) ir kt. darbuose). Pagrindiniai aukl jimo metodai, susiejantys su aukl jimo priemon mis ir turiniu yra: rodomieji, sakiniai, veikdinamieji, stimuliaciniai metodai.

tingesnis, mat aukl tiniai daug kalba, tod l kartais yra sunku
ip atsitinka tod l, kad j mintis darko vair s jausmai ir i-or s
ou siklausyti aukl tinio kalb jim ir pasistengti suprasti
pagrindin mint bei apm styti, t.y. reflektuoti ir tik po to jau t sti pokalb . O tai jau sudaro
s lygas ir galimyb aukl tojui parodyti, kad jis suprato tai, k aukl tinis jam nor jo pasakyti.
Jeigu jis suabejoja, ar tiksliai yra suprat s t mint , tuomet jau aukl tojas bando visk perfrazuoti
ir ai-kintis kartu su aukl tiniu, kas parodo aukl tiniui, kad aukl tojas nori j suprasti. Pajut s tai,
vaikas jau iasi svarbus pedagogui, o jo pateikta informacija yra domi ir naudinga. Kalbant su
vaiku pedagogas, ypa tur t atkreipti d mes mimik (lengvai i-rei-kia vairias emocijas);
pantomim (rei-kiasi judesi ir veism b du: agresyvumas, sielvartas, pasitik jimas ir pan.);
balso intonacija; sakini emocin kr v (padeda atpaffinti aukl tinio jausm kr v, pvz.: ōJuk
gal jau ne taip piktai pasakyti ō kalt s jausmas ir pan.). Svarbu, kad kalba turi b ti paprasta
nuo-irdi, rimta. Ir juo tinkamesn komunikacija, tuo didesn pedagogin s s km s tikimyb .

Kalbant su vaiku individualiai (vedant aukl jam j pokalb) reik t leisti vaikui i-siklab ti
apie r pimus klausimus, problemas ir sunkumus; svarbu sigilinti atskirus pavyzdffius,
poffi rius, problem kilm ir situacijas; b tina aukl tiniui parodyti, jog r pi jo problema;
nereik t uffduoti sunki klausim , ypa su fiodffiu ōkod lō. *O prasmes ir priežastis reikėtų
stengtis suvokti iš aplinkybių; nevertėtų klausimais egzaminuoti, niekada nereikėtų paneigti
pašnekovo minties ir sudaryti sąlygas rinktis kitokį mąstymą.* Labai svarbu kalbant pasir pinti
pokalbio atmosfera, aki kontakt , kad ji b t paremta pasitik jimo, laisvumo, paprastumo bei
pagarbos santykiais. *geriausiai kalbėtis esant jo ūgio, t.y. atsitūpus.* Svarbu rasti tinkam viet
pokalbiui ir pasirinkti tinkam laik , kurie ufftikrina ger atmosfer (Prie-mokyklinio ugdymo
turinio gyvendinimas, 2004); V rin lis: ikimokyklinio ugdymo programa (1993); A.Cauglin,
Pamela (1997).

Veikdinamaisiais metodais siekiama kaupti patirt , traukiant aukl tinius praktin veikl ,
ugdan i j paffi ras, sitikinimus ir elges . J pagrindas- asmenyb s veikla ir santykiai. Vaikai
lankydami ikimokyklinio ugdymo staig turi tam tikrus pareigojimus, kurie kartu yra tam tikra
veiklos programa, ufl kurios vykdymo rezultatus b tina atsiskaityti. Esant pareigojim
kontroliavimui yra ugdomas drausmingumas ir atsakomyb bei geb jimas vertinti kit ir savo
veiksnius. O praktin s veiklos ir jos rezultat vertinimas tampa svarbiu metodu, formuojan iu
aukl tini dorovin s mon . Ir labai daffnai tie pareigojimai virsta socialin mis pratybomis,
kaupian iomis veiklos patirt . pareigojimai ir reikalavimai sudaro aukl tiniui naujas ir netik tas
situacijas, kuriose jis turi veikti pagal juos. Taip atliekamas tam tikras socialinis vaidmuo,
kuriame uffsimezga nauji santykiai su aplinka ir pajuntamas naujas statusas grup je, o visa tai
kartu ugdo aktyvi asmenyb kaip aktyv ir iniciatyv veik j . Tod l b tent tai yra svarbu ir

nam aukl jimui, jo vertybi flmogi-k j vertybi diegimuisi.
(2004).

kai naudojant flod , veiksm ar daiktus, prasminamas ir
tvirtinamas dorinis elgesys arba kiti aukl tinio santykiai su aplinka. Vaikus pedagogas gali
skatinti keletu b d :

lkvėpimu, kai sukeliamas teigiamas jausmas, entuziazmas ir ufdegama tro-kimu b ti paffintam,
pažadų atlyginti, pažadų įvykdyti norus, pasitikėjimo pareiškimu, socialiniu palaikymu to, k
vaikas gerai padar , *sėkmės organizavimu*, kai kas nors nesiseka, *perspektyvos vertingumu*,
įtraukimu domi veikl . Atlikus tam tikr paskirt veik , galima paskatinti: *pritarimu, padėka,*
pagyrimu, apdovanojimu. Ta iau, kaip pafflymi Kohn (2001), reik t vengti per dafln pagyr :
šgera mergait ō, š man patinka kaip tu padareiō ir kita. Toks poffi ris ver ia vaikus siekti, kad
suaugusieji vertint j elges ir darb ir jie tampa nuo to priklausomi. Nuolat giriant vaikas gali
imti galvoti: šJei vien dien mane pagyr , tai taip pat lengvai kit dien gali sukritikuotiō. Tod l
vertinant vaik darb svarbiausia paskatinti j pasitik jim savo geb jimais ir g dffiais, pvz.:
vardijant konkre ius darbus.

Kartais pedagogui ugdytin tenka paskatinti arba ufl netinkam elges nubausti, o kad tai
padaryti galima pasirenkant vien i-keletu b d , t.y. su ugdytiniu pakalbant individualiai arba
vie-ai, girdint vaikams.

Kad stimuliuojamas b t veiksmingas, *laikomasi teisingumo, savalaikiškumo, asmenybės*
orumą saugančių kriterijų. Pedagogas, skirdamas vaikui paskatinim , turi vis pirma apsvarstyti
ar skatina tikrai ufl verting elges ar veikl , numatyti, ar nebus nuskriaust ir nepatenkint ,
apgalvoti ar tinkamas laikas pagyrimui ar apdovanojimui

Skiriant bausm ufl prasifengim , svarbu, kad pedagogas tinkamai parinkt bausm s dyd ,
kuri neb t nei per didel nei per mafla, ne fleist baudffiamojo. Svarbu neatid lioti bausm s
skelbimo ir vykdymo, ta iau nebausti susierzinus. Paskirtoji bausm vaikui turi kelti kalt s ir
atgailos jausm , nor pasitaisyti.

Darffelio grup je esant 15- 20 vaik , neretai kyla tarpusavio nesusipratim , konfliktini
situacij . Tuomet labai svarbu pedagogui tinkamu metu uflkirsti keli esamai ir galimai
problemai. Pirmas flingsnis, kurio griebiasi pedagogas tampos sumaffinimas t.y. pedagogas
pasiūlo nusiraminti, išsakyti savo nuomonę, kad vaikai flinot , jog buvo i-girsti o j
susir pinimas pagr stas. Kitas b das ō *įkurti nusiramavimo vietą grupėje*, kur vaikai gal t
nueiti atv sti, atsipalaiduoti, padaryti pertrauk l . Tokia vieta ō pozityvi alternatyva pe-tyn ms
arba sugniuofldymui konflikto metu. Tai gal t b ti: k dut , supamoji kd , grup s biblioteka,
muzikos klausymosi erdv ir t.t. to tikslas- pad ti vaikams atpaffinti savo stiprius jausmus ir
suprasti kada jiems reikia padaryti pertrauk l ramioje aplinkoje. Tokiu b du did ja vaik

elges . Kohn(2001); A. Cauglin, Pamela (1997) svarbu, kai , t.y. paai–kina vaikams kokio elgesio laukia ir tikisi, nes kuo o maffiau prog jiems nusiflengti ir daugiau galimybi pasijusti geram, galin iam valdytis, tinkamai elgtis, o tai stiprina nor dar labiau stengtis. Svarbu, kad aukl toja atsifflvelgdamas vaiko amfli , j galimybes *nustatytų toleruotino elgesio situacijas*, t.y. darbinis –urmulys, flaisl ar daikt apgadinimas, tyrin jim klaidos, elgesys b dingas vaik amffiui ir t.t. Pedagogo pareiga ó pripaffinti vaiko jausmus ir norus, nes tai i–auks vaiko nor atviriau bendrauti, ai–kiai nustatyti ribas t.y. paai–kinant koks vaiko elgesys yra tinkamas, koks ne. *Padėti vaikui, jei jis pats neapsisprendžia*. Svarbiausiais dalykas, kur reikia vaikams tvirtinti, tai, kad grup yra saugi vieta (O. Monkevi ien , 1995).

Taigi, kad ir koks metodas, j grup , b t pasirenkama, svarbu, kad vaikas jaust si saugus, mylimas, pasitik t tiek grup s draugais, tiek suaugusiais t.y grup s pedagogais, j pad j jais.

Pasitikėjimas, kaip teigia V. Lepe–kien ir kt. (2001), vienas i– humanistinio ugdymo princip . Jis uftikrina saugum , leidflia laisvai bendrauti, nejau iant tampos, baim s b ti skaudintam, nuviltam, apgautam, i–duotam. Nors autor teigia, kad jis labai svarbus mokykloje, klas je, ta iau b t galima daryti prielaid , jog jis svarbus tiek ir darflėlyje. Ji pabr flia, kad sukurti saugia atmosfer , pagr st tarpusavio pasitik jimu ó gana sud tingas dalykas. Vienas i–svarbiausi veiksmi - lemian i pasitik jimo atmosfer ó tai paties pedagogo asmenyb , jo elgesys. Nuo jo *gebėjimo būti teisingam, laikytis duoto žodžio, nedviprasmiškai reikšti savo mintis ir jausmus, žinoti kada vaiką pagirti, kada nubausti, kada paskatinti, ar padrqinti, tuomet ugdytinis jausis saugus, pasitikės savimi ir savo jėgomis*. Svarbu, kad pedagogas, reaguodamas vaik elges vienas kito atflvilgiu, *skatintų jų tarpusavio pagarbą, nepritartų nesąžiningumui, grubumui, visada išklaustyti, patartų, padėtu, nenusigrėžtu, tuomet vaikai pajaus, kad yra ginamas ir apsaugomas nuo neteisingo, skaudinančio draugų elgesio, o visą tai sustiprins jo saugumą, pasitikėjimą aplinkiniais*.

Jei pedagogas nori, kad jo veikla b t s kminga jis privalo vadovautis mokslini tyrim pagrindu suformuluotais aukl jimo principais. Humanis–kumas turi s lygoti vis aukl jimo proces . Pedagogui remiantis aukl jimo principais, siekiant norimo rezultato, svarbu, kad vaikai *stengtųsi, pratintųsi daryti gerus darbus kitų labui*, tur t estetin nuovok , r pint si socialin s aplinkos tobulinimu ir pan. Taip pat svarbu ir tai, kad *ugdytiniai nebūtų skatinami ir pratinami formuotis skirtingą požiūrį į „savuosius“ ir „svetimuosius“*, vadovaudamiesi lyties, ras s, amfliaus, socialin s, nacionalin s, rasin s priklausomyb s ar kitais poflymiais. Pedagogas, nor damas sukurti vaik bendruomen , siekdamas jos harmonijos, privalo stengtis, kad vaikams sklandfliai pavykt i–spr sti kilusius tarpusavio nesutarimus, teikti jiems grupin , individuali pagalb , taip pat siekti, kad aukl tojo ir aukl tini tarpusavio santykiai b t demokratiniai,

asitik jimu, vaikas jaust si saugus nuo neigiamos aplinkos, los. Ir tik aukl jimo turinio, tiksl , princip , metod vienov gdyti priimtin visuomen s nar . (B.Bitinas 2004), L.Jovai-a (2003).

Pedagoginiame procese, aukl jant vaikus labai svarbu pedagogui netik nusimatyti aukl jimo metodus ir principus, bet taip pat ir aukl jimo model . A. Juodaityt (2003) i-skiria du modelius, kuriuos renkasi pedagogai dirbdami su vaikais. Vienas i- j - *adaptyvus, vaika drausminantis* aukl jimo modelis. Tokio ugdymo modelio tikslas ó suteikti vaikams flini , mok jim , g dffi bei i-ugdyti j paklusnum vadovaujantis principu: šDaryk taip, kaip a-nurodfliauõ. Pagrindin strategija - suaugusiojo diktatas vaikui, ir vaiko kontrol . Pedagogo, pasirinkusio tok ugdymo bei bendravimo su vaiku model , pagrindinis veiklos tikslas- realizuoti suplanuot ugdom j veikl pagal tam tikr nusistov jusi darbo tvark , o itin svarbus tampa baigtos veiklos rezultatas. Daflnas tokio ugdymo pasiekimas ó vaik ir suaugusi (pedagogo) tarpusavio susvetim jimas ir dedam pastang ignoravimas. Vaik paklusnumas suaugusiems tampa tik kaip prisitaikymas prie toki s lyg , kurias jiems dirbtinai sudar pedagogas. Dafniausiai pedagogas pasirinkdamas tok bendravimo, aukl jimo model vadovaujasi iliuzijomis grindffiamu sitikinimu, jog tik toks ugdymas yra efektyvus ir reik-mingas ugdytiniam. Esant tokiems tarpusavio santykiams, vyraujant tampai ir baimei, pedagogui sunkiai pavyksta sukurti jauki , harmoning ir humani-k aplink . Min tas aukl jimo modelis, dalinai siejasi su kitu aukl jimo modeliu, t.y. autoritarinio aukl jimo modeliu, kurio savitumas atsiskleidffia per smulkmeni-k vaiko kontrol , sud tinga draudim sistema, suaugusiojo valios primetim sprendffiant vairias problemas, taip pat per vaiko iniciatyvos, savaranki-kumo ir atsakomyb s slopinim . G.Valickas (1997). V. Justickis (1984) autoritarin aukl jimo stili apib dina kaip diriguojant , paremt vienvaldyste, diktatori-ka valdffia aukl jimo stili ir teigia, kad autoritarinis aukl jimo stilius sukelia itin neigiam padarini vaiko asmenybei, i-keldamas daflnai ne veikiamas kli tis s kmingai socializacijai. Jo nuomone, minimas aukl jimo stilius neskatina vaiko iniciatyvumo, o atvirk-iai ó priklausomyb nuo autoritet . Be to, autoritari-kai aukl tas vaikas paprastai b na prie-i-kas aplinkiniams ir turi bendravimo sunkum , jam yra problemi-ka elgtis nepafflstamose situacijose, kai n ra gav s i-ankstini nurodym . Toks vaikas per vis gyvenim gali i-gyventi menkaverti-kumo ir flemos savivert s jausmus Toks ugdymas neretai atsilieka nuo visuomen s gyvenimo rei-kini , demokrat jan iu santyki , socialinio tapsmo proces , o juo labiau vaiko realaus gyvenimo. O ugdymas tampa vertingas tik d l paties ugdymo.

Pedagogas, rinkdamasis kitokio pob dffio t.y. *l asmenybę orientuotą (ugdymo-bendravimo) modelį*, kurio tikslas ó vaiko kaip asmenyb s formavimasis per jo paties nat rali

at pasieks greiiau, mat toks bendravimas su vaiku ir sukurta aplinka, kuriai tokos visapusiškos vaiko psichinės, socialinės, psichinės ir socialinės pedagogas nedarys dirbtinai tokos vaiko socialinės, psichinės raidos procesams. Priešingai, stengiamasis maksimalizuoti vaiko psichinės, socialinės kultūrinės galias pedagogas ugdytiniai ir kaip visavertis ugdymo partneris ir dalyvis, o ugdymas vyksta bendradarbiavimo su vaiku sąlygomis (A. Juodaitis (2003)). Tą patį auklėjimo modeliui prilygsta demokratinis auklėjimo stilius, kuris, anot R. Juškauskienės (2002), pats palankiausias vaiko socializacijai, o tuo pačiu ir socialinės kompetencijos susiformavimui. Autor teigia, kad taikant tokį auklėjimo stilių, vaikui formuojasi palankūs sąlygos tiek apie aplinkinius, tiek apie patį save, t.y. formuojasi adekvati ir aukšta savivertė. M. Perecas, B. Minzelis, H. Vimeris (1990) demokratinį auklėjimo stilių apibūdina kaip pagarbos, pasitikėjimo ir dėmesio vaikui rodymą, kuris skatina jo savarankiškumą ir ugdo jo asmenybę. U. Mielke (1997) akcentuoja demokratinį auklėjimo stilių kaip patį palankiausi mokant vaiką, kaip elgtis visuomenėje ir ugdant pusiausvyrą tarp egoizmo ir altruizmo.

Taigi, kad ir kokius ugdymo metodus, formas, principus, modelius pedagogas bepasirinktų, kokius tikslus ir priemones jiems pasiekti benusimatyti, svarbiausia būtina laikytis abipusio ugdytojo ir ugdytinio pagarbos. Būtina kurti jaukią bendravimo ir bendradarbiavimo atmosferą, kiekvienam ugdytiniui suteikiant galimybę tobulėti ir aktyviai dalyvauti grupės gyvenime. Svarbu, kad vaikas būtų lygiavertis kaip asmenybė, išklausoma ir paisoma jo nuomonė. Vaikas turi matyti, kad tarp visų bendruomenės narių vyrauja pagarbos, pasitikėjimo, tarpusavio supratimo ir bendradarbiavimo atmosfera. Svarbu, kad jis jaustųsi esantis lygiateisiu grupės narys-asmenybė, galinti rinktis, išsakyti savo nuomonę, tikintis saugumo. Suteikiant aktyvaus dalyvavimo galimybes organizuojant grupės, ikimokyklinio staigos gyvenimą, atsiranda puiki galimybė ugdyti vaikus tikrais humaniškais piliečiais.

A. Lansbergienė, L. Jankauskienė (Priešmokyklinio ugdymo turinio gyvendinimas, 2004) teigimu, ugdymajai aplinkai priešmokyklinio grupėje išskiriama vis daugiau dėmesio. Kaip teigia (A. Cropley, 2001), aplinka yra viena iš svarbiausių ugdytojų, o tuo pačiu ir pedagogas modeliudamas aplinką, ją keisdamas, pritaikydamas, turtindamas. Sukurti aplinką, tinkamą vaikams augti ir ugdyti(s), tyrinti, pafinti pasaulį, bendrauti ir bendradarbiauti tarpusavyje ir su suaugusiais, yra svarbus pedagogo uždavinys. Galima daryti tokį prielaidą, kad tokio pobūdžio aplinka turi būti kuriama ne tik priešmokyklinio amžiaus vaikams, taigi ir taip pat ir vaikams, kurie pradės lankytis darželyje, lankantiems jau metus ir t.t.

Taigi, aplinka daro tokį vaikų ir grupėje esančių suaugusiųjų *jausmams, pasitikėjimui, savimi, santykiams*. Nuo aplinkos parengimo labai priklauso ir tai, kaip juose erdvėje jaučiamasi, kaip siekiama užsibrėžto tikslo. Tą patį ugdymo aplinka suprantama ne kaip pasyvi erdvė,

rodo vaikams (aplinka orientuota pedagog), o tokia, kurioje b ti aktyviu ugdymo proceso dalyviu. Grup turi b ti pana-i studij , tyrim , problem sprendimo ie-kojim ir atradim erdv , orientuotą į vaiką t.y. pritaikyt vaikams.

Vienas svarbiausi ugdomosios aplinkos k rimo kriterij yra *psichologinis aplinkos saugumas*, kuris rei-kia, jog grup s aplinka turi demonstruoti vaikui, kad jis yra laukiamas. Taip pat pad ti vaikui intuityviai suvokti, kad juo r pinamasi, kad jis yra gerbiamas, b ti saugi, patogi, nekelianti baim s ar nerimo. Svarbu, kad b damas vaikas tokioje aplinkoje jaust pasitik jim savimi, o tai priklauso nuo pedagogo kalb jimo tono, stiliaus geb jimo klausyti, i-klausyti, gird ti vaik . Taip pat aplinka turi b ti tokia, kurioje vaiko klaidos ir nes kmingi bandymai priimami kaip nat ral s dalykai. Vaikai jausis saug s, kai flinos taisykles, patys dalyvaus j k rime (tai flinoma priklauso nuo atitinkamo amffiaus tarpsnio), tam, kad b t ai-ku, kaip bus naudojamos priemon mis, flaislais ir t.t. ir tik -i demokrati-ka s veika leis b ti aktyviems abiemis proceso dalyviams tiek pedagogui, tiek vaikui. (H.H. Blencke, G. H. Dienst, 1999)

Kiekvienam vaikui reiktų sudaryti galimybę turėti savo asmeninį daiktą grupėje- spintelę, krepšėlį, ar dėžutę su vardu ir nuotrauka, kuri priklausytų tik jam. Arba tai gali b ti škas nors nuosava, i-nam atsine-tas augalas, daiktas, ar flaidimas, kur b t galima paimti tik atsiklausus š-eimininko. Svarbus grup s aplinkos komponentas mink-ti daiktai grup je t.y. kilimas, pagalv l s, mink-tasuolis. Taip pat, kad grup je vaikai matyt savo nuotrauk , auto portret , -eimos nari nuotrauk , gali b ti kiekvieno vaiko -eimos medis, -eimos herbas (su vaik paveiksl liais, pie-iniais: kiek -eimos nari , kas k m gsta, k privalo) ir t.t. Pastarieji kei ia aplinkos suvokimo pob d , daro j jaukesn , atsiranda daugiau s saj su namais. O kuo dafniau suaugusysis apkabins ir priglaus vaik , tuo dafniau bus tenkinamas -is poreikis. (Dodge, Diane Trister. 2007); (Socialini g dffi vadovas.2001) Taigi pedagogui svarbus ufdavinys- sukurti grup , kuo artimesn nam aplinkai. O viso to galima pasiekti tarpusavio bendradarbiavimo su t vais pagalba.

Anot D. T. Dodge, oVaik ugdymo staigos s kmingos veiklos pagrindas- partneryst o t.y. t v ir pedagogo bendradarbiavimas siekiant nuoseklus vaik ugdymo(si) (D. T. Dodge, 2008, p. 2). Tai lygiavertei partnerystei pritaria ir V.Graffien , R.Rimkien (1993) bei A. Juodaityt remdamasi (Caldwel, 1990; Epstein,1991; Greenberg 1989) mintimis teigdama, šjog ikimokyklinio amffiaus vaikai d l nepakankamo socialinio savaranki-kumo yra itin susij su -eima kaip pagrindine aplinka, tod l ikimokyklin se staigose b tina siekti bendros socialin s kult rin s aplinkos, kuri gali b ti remiama derinant t v ir pedagog iniciatyvas. (A. Juodaityt 2003 p. 370).

L.Rimkien (2004), pedagogui bendradarbiaujant su t vaais tiksl , t.y. b tina *susipažinti su šeimos socialine kultūrine vaiko vystymosi ypatumais; atskleisti šeimai vaiko gyvenimo ikimokyklinėje įstaigoje ypatumus, stengtis sudaryti vaikui tokias sąlygas, kad jis saugiai jaustųsi tiek namie, tiek darželyje; tapti ugdymo proceso partneriais.*

Siekiant išsiskirti tikslų gyvendinimo, svarbu nusimatyti uždavinius, o tai būtų *vertinti ir gerbti šeimos vaidmenį ugdant vaiką; pripažinti, jog šeima yra pagrindinis informacijos šaltinis apie vaiką, nuolatos domintis, kaip vaikas jaučiasi, kas jam teikią džiaugsmą namuose; drauge su šeima priimti bendrus sprendimus susijusius su vaiko ugdymu(si) savijauta ikimokyklinėje įstaigoje; išlaikyti konfidencialumą, kad tėvai būtų ramūs, jog pedagogas neskleis informacijos apie jų šeimą ir t.t.).* Labai svarbu, kad t vaikai fleng staigos pastat ir grup suvokt , jog ia yra laukiami, ufteks vietos ir jiems. O tai rodyt jauki aplinka kupina vairiausi flenkl pavyzdflui: špa-tođ ar prane-im , pasi lym d flut kuri t vai deda savo pasi lymus, l kes ius, skelbim lenta, informacija, knygel s ir paveiksl liai atspindintys numatyt ugdymo gairi visuma, papildoma literat ra ir pan.

Bendraudant su t vaais svarbu leisti jiems pasijusti jaukiai, i-klausyti t v patarim apie vaiko pro ius, pad ti t vams kai jiems to reikia, pasakoti k suffino ir patiria vaikai, kokie j pastar j dien pasiekimai, kreiptis t vus individualiai, i-klausyti juos ir kt. Nes geras bendravimas ir tarpusavio ry-ys yra esminis tikros partneryst s bruoflas. D.T Dodge (2002) Autor s teigimu, jei namus ir ugdymo staig sieja tarpusavio pagarba pagr sti saitai, vaikai jausis saugiai, ta iau jei -ie pasauliai tarpusavyje nedera ó d l abejingumo, supratingumo stygiaus ar nesugeb jimo veikti i-vien, ó vaikai ken ia. Pedagog sitikinimu, -eimos svarba, bendradarbiavimas, tikslo siekimas i-vien, partneryst ó svarb s veiksniai siekiant visapusi-ko vaik ugdymo(si).

Vaikui lankan iam ikimokyklin staig ypa svarbu pad ti suvokti, kad jis yra unikali , savo teises turinti asmenyb - visuomen s narys. Ir jis gyvena tarp kit taip pat unikali ir savo teise turin i asmenybi . Vaiko teisi gyvendinimas neturi prie-inti vaiko su jo bendraamfliais ar kitais flmon mis, o turi pad ti siekti darni santyki grup je ir visuomen je.

Pedagogui keliamas uždavinys ó r pintis, kad vaikas b t ugdomas aplinkoje, kurioje vertinama kiekvieno asmens individualyb , gerbiamas jo orumas, pripafl stamos teis s. Grup je tur t b ti nustatyta bendra vertybi sistema, siekiama, kad visi bendruomen s nariai (darbuotojai, vaikai, t vai), jos laikyt si, perduot kitiems ir tobulint . Ugdytinis turi jausti, kad tarp vis bendruomen s nari vyrauja pagarbos, pasitik jimo, tarpusavio supratimo ir bendradarbiavimo atmosfera. Svarbu, kad vaikas jaust si lygiateisis grup s narys ó asmenyb galinti rinktis, i-sakyti savo nuomon , tik tis saugumo. S. Fountain (1993).

(pedagogas) jo verbalinis ir neverbalinis elgesys turi būti toks, efektyvu pavyzdžiu.

96) pedagogas norintis, kad vaiko teisių problemas taptų jo

darbo pagrindu netikins vaikas, jeigu:

- Vaikas gali kalbėti tik pedagogui leidus;
- Baudžiama netinkamai, neteisingai ir nesąžiningai (bausmėmis).
- Taikomos vertinimo balais sistemos, siekiant išskirti išrinktuosius (diskriminavimas)
- Pedagogas nekaupia informacijos ir daiktų, kuriuos vaikai patirs savo aplinkoje ir jais naudojasi;
- Viską sprendžia tik pedagogas; (teisė laisvės, nuomonės)
- Pedagogui neatrodo, kad grupėje vieta humorui ir laisvesniam elgesiui.

Taigi vaiko teisių apsauga ir jo gyvendinimas turi būti aktyvus procesas. Parenkant metodus reikėtų atsižvelgti tuos kurie, tinkamai taikomi tarsi savaime vysto gėdijus, vertybes ir padeda išties gyvendinti pagarbos vaikui, filmogaus teisėmis, jo paaisymo idėjį. Ypač vertingi grupiniais veiklos metodai: mat juos taikant, skatinamas bendradarbiavimas, mokoma išklausyti kitą, atsižvelgti į jį, kartu planuoti, dalytis veikla ir atsakomybe, sieti gebėjimus ir pastangas. Pedagogas gali pasirinkti tuos metodus, kurie, jo manymu, labiausiai padeda siekti tikslų, yra priimtini ir jam ir vaikams. Svarbiausia numatyti tai, kad veiklos metu nebūtų pafleidišiamos vaiko teisės. Vaikas jokiu būdu neturi būti verčiamas sutikti su kito nuomone, netgi tais atvejais, kai, rodosi, negali būti abejoni, kad yra kitaip nei jis mano. O jei vaikas turi skaudžios patirties, jokiu būdu neturi būti verčiamas viešai tai pasakoti. Priešingai visomis išgalėmis reikia stengtis padėti vaikui patirti kitokią būtent, ugdyti pasitikėjimą jį teisingumu ir lygiateisiškumu. (J.Strutinskaitė 1999). Pasak S. Fountain (1993), vaikai savo teises gali išmokti perimdami suaugusiųjų perduodamą informaciją, tačiau mokantis jas gyvendinti, svarbi tinkama aplinka, dalyvavimas veikloje, kuri ugdo tinkamas nuostatas ir gėdijus.

HUMANIŠKĄ APLINKĄ VAIKŲ DARŽELYJE, STATYMO DOKUMENTUOSE

2.1 ERK DOKUMENTŲ, ĮEISMANČIŲ HUMANIŠKUMĄ IKIMOKYKLINĖJE ĮSTAIGOJE, ANALIZĖ.

Vaikų teisių konvencijoje 1 straipsnyje, VKT pagrindiniame statymo 2 straipsnyje sakoma, jog: vaikas yra fizinis, neturintis 18 metų, išskyrus atvejus, kai statymai numato kitaip, kitaip tariant, kiekvienas fizinis, dar nesulaukęs aštuoniolikos metų amžiaus, visose visuomenės ir valstybės gyvenimo sferose yra ir turi būti laikomas vaiku.

Vaikai yra silpniausi ir labiausiai pažeidžiami visuomenės nariai, todėl jiems reikia ypatingos, specifinės apsaugos, tiek iki gimimo, tiek po jo, iki pat pilnametystės. Svarbu rasti, kad vaikas augtų aplinkoje, kurioje vertinama kiekvieno asmens individualybė, gerbiama jo orumas, pripažįstamos teisės. Turbūt niekam nekyla abejonė, kad harmoningam vaiko asmenybės vystymuisi būtina lygiavimui augti savoje –eimoje, laimėti, meilės ir abipusio supratimo atmosferoje. Tėvų teisė (3.155 skirsn.) reglamentuojama, kad tėvai privalo suteikti vaikui aplinką, užtikrinančią vaiko visapusišką ir harmoningą vystymąsi. Tėvai turi teisę ir pareigą išauginti ir prižiūrėti savo vaikus, rasti jį fiziniu, protiniu, dvasiniu, moraliniu ir socialiniu gerbimu (Kabašinskaitė D. 2006).

Vaiko visapusišką gerovę, jo teisių užtikrinimą, be vaiko gimdytojų turi rasti valstybės, jos institucijos, –iuo atveju ikimokyklinė staiga, kuri vaikas lanko. Valstybė saugodama vaiko teises, rasti pindamasi jaunąjį atžalą ateitimi 1989m. lapkričio 20d. priimta Vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos Seimas ratifikuoja 1995 metų liepos 3 dieną tuo sipareigodamas užtikrinti, kad vaiko teisės būtų ginamos ir gerbiamos. 1996 m. kovo 14 d. Lietuvos Respublikos Seimas priima Vaiko teisių apsaugos pagrindinius statymus, kuriame sipareigoja vaiko saugos labui peržiūrėti, pataisyti ir papildyti kitus statymus, susijusius su vaiko interesais. Tais pačiais metais kovo 19d. Vyriausybės nutarimu buvo paskelbta Tėvų politikos koncepcija. Koncepcija pripažįsta, jog vaikui, kad jis galėtų sėkmingai vystytis, skleisti savo prigimtines galias ir suburti savarankiškam gyvenimui turi būti užtikrintas *psichologinis, materialinis saugumas* bei *saugi* jo amžiaus tarpsnis atitinkanti *edukacinė aplinka* (I. Svirskytė 1998).

Kalbant apie edukacinę aplinką, pirmoji, kuri vaikas lanko dažniausiai būna ikimokyklinė staiga. Joje taip pat privaloma užtikrinti vaiko teisių apsaugą, jį gynimą. Siekiant vaikams humaniškas savybes, tikintis jo aprašyti labai svarbu pedagogo ir tėvų bendradarbiavimas. Kaip paflymi A. Juodaitytė (2003) tėvai ir pedagogai yra lygiavertiniai partneriai, kuri bendromis pastangomis gali būti sėkmingai tobulinamas ikimokyklinis ugdymas. Minėtoji autorė, remdamasi (McLaughlin, 1997 p. 26-28) teigia, jog švis tai daroma dėl švaikų interesų nes

as kaip špirminis g risō, kuriuo pastiprinama vaik teis
jos pasiekti jiems reikiam socialin brand ō (A. Juodaityt

Kalbant apie ikimokyklin staig , jos ind l vaiko gerb viui, pedagogams b tina nepamir-ti, jog imantis bet koki vaik lie ian i veiksm svarbiausia- *vaiko interesai*(Vaik teisi konvencija 3 str.). t.y. priimant vaiko gyvenimui turin ios takos sprendimus, pirmiausia turi b ti atsifvelgiama jo interesus. T v , visuomen s ir valstyb s interesai neturi b ti laikomi vir-esniais. Keletas svarbiausi vaiko interes , uftikrinam ikimokyklin je staigoje b t : VTK 12str. kuriame teigiama, kad vaikas turi b ti i-klausytas sprendffiant su juo susijusius klausimus t.y. vaikas turi teis , priklausomai nuo jo brandumo, laisvai reik-ti savo nuomon kuri turi b ti atsifvelgiama bet kurioje veikloje susijusioje su vaiku (D. Kaba-inskait 2006). Apie tai samprotauti b tina d l dar vieno Vaik teisi Konvencijos aspekto: *šl didėjančius vaiko sugebėjimus būtina atsižvelgti*“. Siekiant nustatyti svarbiausius vaiko interesus, svarbu i-klausti pati vaik , kas dafnai pamir-tama, nes suaugusieji link diskutuoti d l to, kas geriausia vaikui, neklausdami j nuomon s ir net j nesiklausydami. Reikia nepamir-ti, kad vaikai yra pilnateisiai flmon s, turintys teis paveikti dalykus, takojan ius j gyvenimus, ta iau kartu vaikai yra pafleidffiami ir jiems reikalinga ypatinga parama ir apsauga (Vaiko teisi programavimas, 2002; Vaik teis s: nuostat gyvendinimas 2002).

13 VTK str, teigiama jog švaikas *turi teisę išreikšti savo nuomonę, gauti informaciją ir ją perduoti*<...>ōVT pagrind statyme paflym tina, jog -i teis priklauso visiems vaikams, neatsifvelgiant j amfli . Tai rei-kia, jog ir -e-iametis vaikas turi teis , pavyzdffiu, susira-in jimo slaptum , ir -ios teis s netur t pafleisti nei t vai, nei pedagogai, nei draugai. Nei vienas vaikas neturi patirti savavali-ko ki-imosi jo asmenin , -eimynin gyvenim , susira-in jimo paslapt . Tai uftikrina ir VTK 16 str. kuriame reglamentuojama, jog vaikas turi b ti gerbiamas kaip asmenyb , t.y vaikas *turi teisę apsaugoti savo asmeninį ir šeimos gyvenimą*. Pagal 16 str. 2 skirsn šVaikas turi teis b ti statymo ginamas nuo tokio ki-imosi ar k sinimosiō (Vaik teisi konvencija 2000, p. 11). Uftikrinant VTK 14 str. pedagogui svarbu prisiminti, jog vaikas turi teis minties, s flin s ir religijos laisv ir tinkamai vadovauti vaikui ir gyvendinti jo teis taip, kad tai atitikt besivystan ius vaiko sugeb jimus (G. Sakalauskas 2000).

Taip pat Konvencijoje nurodomi ir neatitinkantys vaiko interes dalykai, pavyzdffiu: vairiausio pob dffio smurtas (VTK 19 str.) kuriame teigiama, kad vaikas turi b ti apsaugotas nuo t v ar kit asmen (-iuo atveju ugdymo staigoje esan i pedagog) atsaking ufl jo prieffi ra, netinkamo elgesio t,y š vairaus pob dffio fizinio ar psichologinio smurto fleidim ir piktnaudffiaavimo, prieffi ros nebuvimo grubaus elgesio ar i-naudojimo<...>ō(Vaik teisi konvencija 2000 p. 13). Kalbant apie grub elges smurt prie-vaik , neretai -i vaiko teis yra

... kai kuriose –eimose (pedagogai –io aukl jimo metodo ...
...-mintimi šSutaupysi ryk-t , sugadinsi vaik õ slepia flflugdom
O tai rodo, jog vaikas neturi galios ir jo statusas tiek –eimoje
tiek visuomen je apskritai yra flemas. O fizin s baum s pafleidflia flmogaus teisi principus,
skaitant vaiko teis orum , asmens nelie iamyb , teis i-reik-ti savo poffi ri ir b ti teisi-kai
apsaugotam (Vaik teis s: nuostat gyvendinimas 2002).

Ikimokyklin staig lankan iam vaikui turi b ti uftikrinama dar viena labai svarbi vaiko
teis ó turėti tokis gyvenimo sąlygas, kokių reikia jo fiziniam, protiniam, dvasiniam , doroviniam
ir socialiniam vystymuisi. TŲ teis reglamentuoja VTK 27 str. pastarojo straipsnio 2 skirsnyje
teigiama, jog šT vams arba kitiems vaik aukl jantiems asmenims tenka didfliausia atsakomyb
ufl gyvenimo s lyg , b tin vaikui vystytis <...>õ TŲuo atveju –i atsakomyb tenka vaik
aukl jan iam, uftikrinan iam vaiko teisi apsaug pedagogui. Pastarajam pravartu nepamir-ti ir
29 VTK reglamentuojamo straipsnio, kuriame teigiama, jog pagrindinis –vietimo sistemos
tikslas- pilniausiai atskleisti ir i-vystyti vaiko asmenyb talent , protinius ir fizinius sugeb jimus.
finoma nereik t pamir-ti, jog –ito pilnai pedagogui padaryti nepavyks, nes vaikas ikimokyklin
staiga lanko tik 5- 6 metus, ta iau tai pagrindiniai metai, kada vaikui padedami pradai i-siugdyti
pagarb t vams, savo kult rinei tapatybei, kalbai ir vertyb ms ir t.t. (Vaiko teis s 2000).

Dar viena svarbi vaiko teis , kuria b tina uftikrinti ikimokyklinio ugdymo pedagogui VTK
31 str. reglamentuojama teis poils , laisvalaik ir kult rin veikl . šVaikas turi teis poils ,
laisvalaik , flaidimus ir dalyvavim kult rin je ir menin je veiklojeõ, atitinkant jo amfli ,
sveikat bei poreikius. Jam turi b ti uftikrinama galimyb flaist ir sudarytos tam s lygos, nes
flaidimas yra viena i- pagrindini veikl , kurias vaikas veikia darflelyje. fiaisdamas vaikas
visapusi-kai vystosi, tvirt ja fizi-kai, ple iasi jo vaizdini ratas, lav ja d mesys, atmintis,
pastabumas, gil ja g dfliai, ugdomas kolektyvi-kumo jausmas. Kalbant apie laisvalaik vaikas
turi teis tur ti savo laisvo laiko, kur gal t skirti sau. Kad vaikas patenkint savo flaidimo
poreik jis turi b ti laisvas. flaidflian iam vaikui niekas netur t kelti joki reikalavim . Visas
-ias teises, apsaug tyri uftikrinti vaikus ugdantis pedagogas. Taip pat jo pareiga prane-ti
pasteb jus vaik teisi pafleidimus –eimoje, kitoje aplinkoje ir kreiptis atitinkamas vaik
apsaugos institucijas. O tai LR Vyriausyb s nutarimu Nr. 1983 patvirtintais bendraisiais VTAT
nuostatais kiekvienas ugdymo institucijoje dirbantis pedagogas turi b ti suinteresuotas kuo
anks iau pasteb ti galimus vaiko teisi pafleidimus ir ie-koti efektyvi b d vaiko teisi
pafleidim prevencijai ar j pa-alinimui (G. Sakalauskas 2000; Vaik teis s: nuostat
gyvendinimas 2002).

AIKINIOS UŽTIKRINIMO VAIKŲ DARŽELYJE TYRIMAS

3.1. Tyrimo metodikos, imties ir eigos charakteristika

Atliekant tyrimą tema „Humanios aplinkos uftikrinimas vaik darfelyje“ buvo remiamasi steb jimo metodu. Steb jimu buvo norima sufinuoti kokiu aukl jimo modeliu aukl tojos vadovaujasi, bei kokius metodus taiko aukl damos vaikus. Vieno Tyuli miesto l/d. buvo stebimos dvi 4-5 met amffiaus vaik grup s, bei j pagrindin s aukl tojos. Grup s: šSmalsu i õ(04gr.), šTyrdi i õ(08gr.). Steb jimas vyko nuo 2009-01-12 iki 2009-03-20, i–viso 6 savaites, t.y. po tris savaites paeiliui stebint abi grupes. Steb jimas buvo fiksuojamas steb jimo protokole (protokolo pavyzdys pateiktas priede Nr. 3). Steb jimo protokolas sudarytas remiantis A. Juodaityt s (2003) pateiktais š vaik orientuotoø ir šAdaptyvaus, vaik drausminan ioø aukl jimo modeliais, bei L. Jovai-os (1995, 2001), B.Bitino (2004), A.filien s (2003) aukl jimo metodais. Protokole buvo stengiamasi uffiksuoti kiek kart aukl tojos taik rodumuosius, sakytinius, veikdinamuosius, stimuliacinius metodus, ir ar vienodai jie buvo taikomi visiem vaikams be diskriminavimo, vaik skirstymo.

Anketa, skirta stebim j pedagogi sav s sivertinimui (anketa pateikta priede Nr. 1) buvo duota tik stebimosioms aukl tojoms, siekiant i–siai–kinti j nuomon apie aukl jimo procese taikomus aukl jimo metodus. Anketoje buvo pra–oma nurodyti amfi , profesin kvalifikacij , pedagoginio darbo stafil . Aukl tojos tur jo paflym ti joms priimtinausi atsakymo variant . Anket sudaro 5 klausimai. Penktasis klausimas skaidomas poskyrius (5.1, iki 5.6). Anketa sudaryta remiantis L. Jovai-os (1995, 2001), B.Bitino (2004), A.filien s (2003) nurodytais aukl jimo metodais. Anketos gauti rezultatai lyginami su gautais aukl toj steb jimo rezultatais.

Anketa pedagogams (priede Nr.2) siekta i–siai–kinti pedagog nuomon apie vaiko teises ir j uftikrinim vaik darfelyje. Ji buvo sudaryta remiantis *Vaiko teisiu konvencija* (1995). Anketoje buvo pra–oma nurodyti amfi , profesin kvalifikacij , pedagoginio darbo stafil , bei i– esam teigini paflym ti priimtinausi kryfiuku. Anket sudar 3 klausimai, i–kuri tre iasis klausimas skaidomas poskyrius (3.1- 3.9). Anketa anonimin . Anketos buvo padalintos 100 pedagog .; l/d.šKregfidut õ aukl tojos (10); l/d. šK lverstukasõ aukl tojos(14); l/d šfiirniukasõ aukl tojos(16) l/d šKlevelisõ aukl tojos(12); l/d šEfler lisõ aukl tojos (12); l/d. šfiibut õ aukl tojos (12); l/d. šGintar lisõ aukl tojos(12),l/d šPu–el õ(12). Visos anketos gr flo.

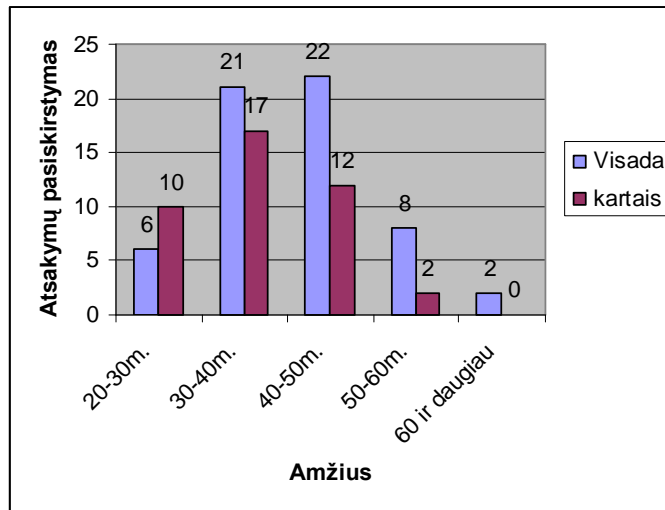
Apdorojant gautus anketos duomenis paai–k jo, jog respondentai pasiskirst : pagal amziu: 20- 30m.- 16 pedagogi ; 30-40m.- 38 pedagog s; 40-50m. -34 pedagog s; 50-60m -10

2 pedagog s. Daugiausia respondent 20-30m. ir 40-50m.

aukl toj - 17; vyr. aukl toj - 79; metodininki - 4. Daugiausia respondent - vyr. aukl toj - 79.

Pagal *pedagoginio darbo stažą*: 1-5m.- 16 pedagog ; 5-10m. ó 21 pedagog ; 10-20m. ó 43 pedagog s; 20- 30m. ó 19; 30-40m.- 1. Daugiausia respondent - 10-20m. ó 43.

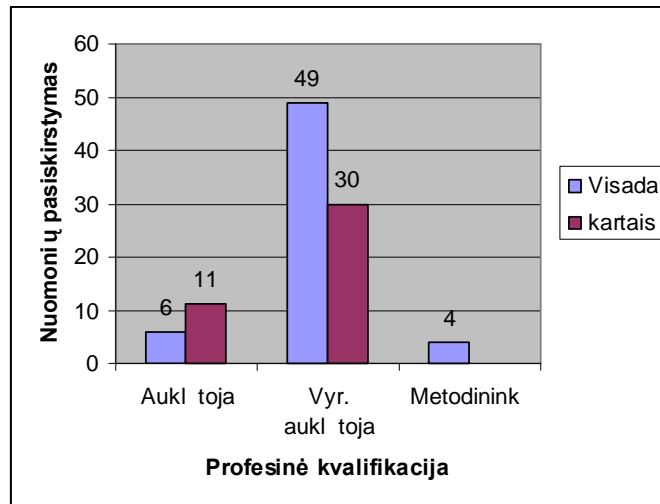
Vienas iš svarbiausių anketoje pateikt klausimų yra 2 klausimas. ŠManau, jog nuo vaiko teisių užtikrinimo priklauso humaniškos aplinkos k rymas ikimokyklin je staigoje. Tuo klausimu siekiama suflinoti apibendrint pedagog nuomon pagal visus išvardintus kriterijus t.y. pagal atsakiusi j amflį , profesinį kvalifikacij ir pedagoginio darbo stafl . Taigi, pirmame paveiksle parodytas respondent nuomoni pasiskirstymas atsakius antr j anketos klausim pagal pedagog amflį .



1 pav. Pedagogų nuomonių pasiskirstymas pagal amžių, vaiko teisių užtikrinimo priklausomybės nuo humaniškos aplinkos aspektu.

Kaip matyti 1 pav., iš 59 respondent pasirinkusi atsakym *visada* yra 6- 20-30m., 21 ó 30-40m., 22 esan ios 40-50m., 8 ó 50-60m. ir 2 pedagog s esan ios 60m. ir daugiau. Iš 41 respondent , pasirinkusi atsakym *kartais*-10 aukl toj - 20-30m, 17 aukl toj esan i 30-40m., 12 -40-50m., 2-50-60m. Kaip matyti 30-40m. pedagogi ir 40-50m. amfliaus pedagogi nuomon s labai sutampa d l -ios teis s *visada* užtikrinimo. Kiek labiau linkusios abejoti ir pasirinkusios atsakym *kartais* yra 20-30m. turin ios pedagog s. Taciau -is atsakym skirtumas nėra flenklus, tad b t galima teigti, jog amflius neturi takos nuomoni išsiskyrimui antru anketos klausimu, nes nepriklausomai nuo amfliaus, pedagog s linkusios iš vaiko teis užtikrinti daffniau *visada* nei *kartais*.

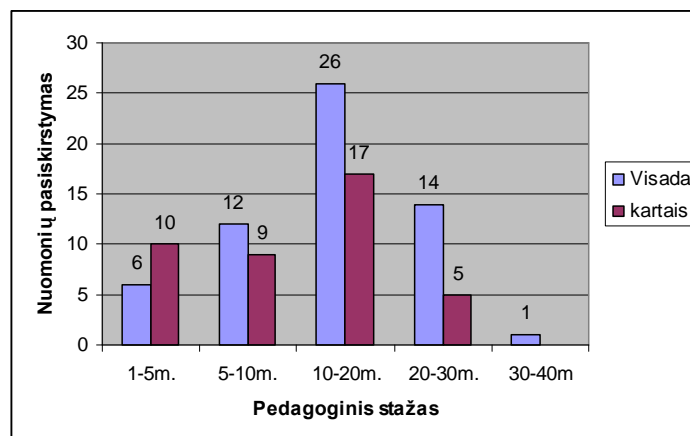
–iu klausimu t.y. nuo vaiko teisi uftikrinimo priklauso s vaik darfelyje, atsakiusi j nuomon s pasiskirsto pagal



2 pav. Respondentų nuomonių pasiskirstymas pagal profesinę kvalifikaciją

Kaip matyti, i– 59 respondent pasirinkusi atsakym *visada* yra 6 aukl tojos, 49 vyr. aukl tojos ir 4 metodinink s. Atsakym *kartais* pasirinko 11 aukl toj , 30 vyr. aukl toj . analizuojant gautus rezultatus matyti, jog aukl tojos labiau linkusios dvejoti ir rinktis atsakym *kartais*, tuo metu vyr aukl tojos labiau linkusios rinktis atsakym *visada*. Nuomon s –iek tiek skiriasi, ta iau b tina nepamir–ti, jog atsakiusi j dauguma turin ios vyr. aukl tojos kvalifikacij .

Kitame paveiksle pateikiamas nuomoni pasiskirstymas pagal pedagogin staff (3 pav.).



3 pav. Respondentų nuomonių pasiskirstymas pagal pedagoginį stažą

Akivaizdu, kad daugiausiai atsakiusi j responden i turin ios 10-20 pedagogin staff . Net 26 aukl tojos atsakydamos antr j anketos klausim mano, jog vaiko teisi uftikrinimas *visada* turi tokos humani–kos aplinkos k rimui, humani–kumo vaikams diegimo ir 17

tais. Kaip matyti 3 paveiksle didžioji dalis atsakiusi j renkasi aukl toj didesn dalis renkasi atsakym kartais. Vadinasi aukl toj nuomon , jog nuo vaiko teisi uftikrinimo priklauso humani-ka aplinka vaik darflelyje.

Anketa taip pat stengiamasi i-siai-kinti nuomoni pasiskirstym tre i j klausim lyginant vidurkius (pagal Stjudento kriterij , kai pČ0,05) pagal dvi amfliaus grupes: 20-30m. 40-50m. bei pagal pedagogo kvalifikacij ó aukl toja ir vyr. aukl toja.

3.2. Adaptyvaus (drausminančio) ir orientuoto į vaiką modelių palyginimas

Kaip min jo Juodaityt A.(2003), visapusi-kam vaiko asmenyb s formavimui(si) per jo paties nat rali s veika su socialine aplinka, turi pedagogas ir jo pasirenkami darbo metodai, t.y. pasirenkamieji aukl jimo modeliai, metodai siekiant uftikrinti palanki , humani-k aplink ikimokyklin je staigoje.

Vienas i-tyrimo ufdavini buvo nustatyti, koki reik-m vaik humani-kumo pl totei turi pedagogo pasirenkami aukl jimo modeliai. Tyrimo metu buvo stengiamasi flvelgti kaip pedagogas aukl damas vaikus vadovaujasi aukl jimo metodais, ir kuriuo aukl jimo modeliui labiau link s vadovautis.

Nagrinant gautus steb jimo rezultatus matyti, kad steb t j aukl toj aukl jimo modeliai skiriasi. Viena aukl toja labiau linkusi vadovautis drausminan iu, o kita ó orientuotu vaik modeliui. Stebint buvo krepiamas d mesys, kokius aukl jimo metodus ir kaip dafnai aukl tojos taik , kaip juos taiko, kok poveik -i metod taikymas tur jo vaikams. Pateiktoje lentel je matyti aukl toj elgesys, bendravimas su vaikais, j aukl jimas vadovaujantis skirtingais aukl jimo modeliais. I-ry-k ja kai kurie skirtumai ir pana-umai.

1 lentel

Į vaiką orientuoto ir adaptyvaus, vaiką drausminančio modelių palyginimas

Metodai	Orientuoto į vaiką auklėjimo modelis	Adaptyvus (drausminantis) auklėjimo modelis
Rodomieji	Aukl toja rodo vaikams taikaus tarpusavio susitarimo pavyzd (3) Auklėtoja suteikia pagrindą vaikams pasitikėti ja saugant paslaptį (3) Auklėtoja išvelgia vaiko kilusią problemą ir padeda jam ją išspręsti (5) Paimdama iš vaiko, paduodama vaikui visada pasako ačiū, prašom (5)	Aukl toja rodo vaikams taikaus tarpusavio susitarimo pavyzd (2) Auklėtoja suteikia pagrindą vaikams pasitikėti ja saugant paslaptį (1) Auklėtoja išvelgia vaiko kilusią problemą ir padeda jam ją išspręsti (1) Paimdama iš vaiko, paduodama

		<p>vaikus, yra ne vienodai</p>	<p>vaikui visada pasako ačiū, prašom (2 iš 5) <i>Pedagogas negatyviai sureaguoja į vaiko nepaklusnumą (4); pasireiškia skirstymas vaik patinkančius ir nepatinkančius (3) auklėtoja atkreipia vaikų dėmesį rodydama kaip reikia tinkamai elgtis prie stalo(1)</i></p>
Sakytiniai	<p>Auklėtoja pataria vaikui, jog mušimasis nėra tinkamiausias problemos sprendimo būdas, nes jis išaukia abiejų vaikų nusivylimą ir suirzimą, -irdg l (5); <i>auklėtoja perspėja, jog kilus tarpusavio nesusipratimui, konfliktui reikia kreiptis į šalia esančius suaugusius, išvengiant fizinio ar emocinio smurto (3);</i> Išklauso vaiką, perfrazuoja jo pasakytą mintį, įrodydama vaikui, jog įsigilino į jo problemą, parodo, jog pasirengusi jam padėti ją išspręsti (5); auklėtojai kreipiantis į vaikus bendraujant su jais, kalba išraiškinga, emocionali, įtaiginga, sudominanti vaikus(5); Individualūs pokalbiai su vaiku įsigilinant į jo asmeninę problemą, patirtą įvyki(4); kalbėjimasis su vaiku jo ūgyje (6); auklėtojai kalbant su vaikais(vaiku)kalba rami be pakelto tono(4)(kad atkreipti dėmesį, nuraminti vaikus, auklėtoja pasinaudoja varpeliu).</p>	<p>Auklėtoja pataria vaikui, jog mušimasis nėra tinkamiausias problemos sprendimo būdas, nes jis išaukia abiejų vaikų nusivylimą ir suirzimą, -irdg l (2); Auklėtoja skatina vaikus deramai elgtis prie stalo kritikuodama vaikus, reikšdama jiems pastabas(8); <i>auklėtoja pakeltu tonu perspėja vaikus susitvarkyti išmėtytus žaislus(9) ;</i> Išklauso vaiką, perfrazuoja jo pasakytą mintį, įrodydama vaikui, jog įsigilino į jo problemą, parodo, jog pasirengusi jam padėti ją išspręsti (1); auklėtojai kreipiantis į vaikus bendraujant su jais, kalba išraiškinga, emocionali, įtaiginga, sudominanti vaikus(1); Individualūs pokalbiai su vaiku įsigilinant į jo asmeninę problemą, patirtą įvyki(1); kalbėjimasis su vaiku jo ūgyje (0); auklėtojos kalba sakmi(7)</p>	
Veikdinamieji	<p>Vaikui pavargus atliekant paskirtą užduotį, darant darbelį leidžiama pailsėti(3); įvertinami vaikų veiklos rezultatai: už kruopštumą (5), išradingumą(3), už tvarkingumą(3), už gerai atliktą užduotį (6). Si loma susikaupti atliekant užduotį (3), Griežtai sudrausminama už blaškymąsi atliekant veiklą(2). Prašoma patobulinti, pataisyti darbelį, atliekama užduotį l (3). Auklėtoja neufskaito atlikto darbo, užduoties, reikalaujama perdaryti (0) Si loma susikaupti atliekant užduotį (</p>	<p>Vaikui pavargus atliekant paskirtą užduotį, darant darbelį leidžiama pailsėti(0); <i>auklėtojos nuomone blogai nupieštas piešinys suplėšomas liepiant perpiešti(2).</i> įvertinami vaikų veiklos rezultatai: už kruopštumą (1), už tvarkingumą(1), už gerai atliktą užduotį (1). <i>Griežtai perspėjama susikaupti atliekant užduotį(6), griežtai sudrausminama už blaškymąsi atliekant veiklą(6).</i> Prašoma patobulinti, pataisyti darbelį,</p>	

<p>Stimuliaciniai</p>	<p>Aukl toja pasitelkdama kv pimu sudomina vaikus b simai veiklai(5); pedagogė paveda atlikti užduotis vaikams išreikšdama pasitikėjimą jais, jų sugebėjimais, sėkme(4); <i>auklėtoja pritaria vaikui, jo nuomonei(4);</i> pagiria vaikus: už gerai atliktą veiklą, užduotį(5), ufl grafi tarpusavio bendravim (flaidfiant)(4), ufl sugeb jim savaranki-kai susirasti veiki laisvalaikio metu(5). Aukl toja paskatina vaikus labiau pasistengti atliekant uflduot (4), tvarkant flaislus(6). Auklėtoja padėkoja už gražų elgesį prie stalo (3), mandagumą valgant, pavalgius (6) pasisveikinant, atsisveikinant(5). Pagiria už tvarkingai sutvarkytus žaislus (6), ufl sutvarkytus stal ius, spinteles (3), nesiblašymą netrukdamt nei sau nei draugui pokaičio metu (5), dailiai sudėtus rūbelius prieš miegą (3), savitvarkos, higieninius igūdžius(4). Aukl toja skiria bausm ufl neklausym jos pra-ymo (pra-ant nusiraminti ir pagalvoti apie savo elges s dint ramyb s kampelyje) (3). Pedagog pabr flia leistin , laukiam vaik elges : tarpusavio su(si)tarimo bendravimo metu, flaidfiant(5), prie stalo(5), atliekant savitvarkos g dffius(5), miegamajame(3), lauke(5).</p>	<p>atliekama uflduot 1 (5) <i>vaikui neleidžiama užsiimti kita veikla, kol iki galo neatliktas darbelis(4)</i></p> <p>Aukl toja pasitelkdama kv pimu sudomina vaikus b simai veiklai(2); pedagogė paveda atlikti užduotis vaikams išreikšdama pasitikėjimą jais, jų sugebėjimais, sėkme(1); pagiria vaikus: už gerai atliktą veiklą, užduotį(1) <i>Auklėtoja liepia vaikams labiau pasistengti atliekant užduotį(5).visiems girdint išsako kritiką vaikams(8)</i> Auklėtoja padėkoja už gražų elgesį prie stalo (1), pasisveikinant, atsisveikinant(1). Pagiria: už tvarkingai sutvarkytus žaislus (1), ufl sutvarkytus stal ius, spinteles (1), nesiblašymą netrukdamt nei sau nei draugui pokaičio metu(1), dailiai sudėtus rūbelius prieš miegą (0), savitvarkos, higieninius igūdžius (1) pokaičio metu griežtai sudrausmina pašiepia nemiegančius vaikus(7) <i>Auklėtoja pastebėjusi netvarkingai sudėtus vaikų rūbus meta ant žemės, liepia tvarkingai susidėti(3)</i> Aukl toja skiria bausm ufl neklausym jos pra-ymo(pra-ant nusiraminti ir pagalvoti apie savo elges s dint ramyb s kampelyje) (1) <i>o griežtu tonu apšaukia visiems vaikams girdint(5) .</i> Pedagog sakmiai pabr flia leistin , laukiam vaik elges : tarpusavio su(si)tarimo bendravimo metu, flaidfiant(3), prie stalo(4), atliekant savitvarkos g dffius(4), miegamajame(3), lauke(5).</p>
------------------------------	---	---

aukl tojos vadovaujasi **rodomųjų** metod panaudojimu , kirtumai i-ry-k ja keletu aspekt . Vienas i- j aukl tojos model je pateikti rezultatai orientuoto vaik aukl jimo modeliu vadovaudamasi aukl toja i-penki kart mandagum vaikui parodo penkis kartus (pvz.: *ar gali man paduoti pieštuką<...> labai ačiū; prašau paimk šį paveikslėlį ir gerai jį apžiūrėk..; ačiū, kad man padėjai sutvarkyti stalą; ir t.t.*) tuo metu adaptyvaus, vaik drausminan io aukl jimo modelio bruoflais vadovaudamasi aukl toja i- penkeri kart mandagum vaikui i-rei-čia flodfliais tik du kartus (labiau tai pasirei-čia, liepimais, *atnešk, nunešk, paduok, paimk ir t.t.*).

Jei visa tai iliustruojant pavyzdfliais, k pavyko pasteb ti, jog tiek orientuoto vaik tiek adaptyvaus, drausminan io aukl jimo modelio aukl tojos rodydamos taikaus tarpusavio susitarimo pavyzd si lo ie-koti kompromis : (situacija, kuri pad jo i-spr sti orientuoto vaik modelio aukl toja: *nepasidalijant grupėje esančio žaislo, kyla tarpusavio konfliktas, kurio metu Samanta čiumpa Danielei į plaukus, o Danielė su nagais įbrėžia Samantai į skruostą. Abi mergaitės skundžiasi auklėtojai viena kitos padaryta skriauda. Auklėtoja atskuba mergaitėms į pagalbą. Visų pirma ji išklauso abi mergaites, stengdamasi įvertinti situaciją ir rasti tinkamiausią problemos sprendimo būdą. Pasirodo mergaitės žaidė vaidmeninį žaidimą, kuriame Danielė buvo mama o Samanta jos katė. Mergaitės susipyko dėl to, kuri „plaks kokteilį“. Auklėtoja mergaitėms pasiūlo, kadangi Danielė yra mama, tai jos pareiga pasirūpinti savo kate ir paruošti maisto, o tuo metu Samantai (katei) pasiūlo patupėti guolyje, pažaisti siūlu kamuoliuku ir palaukti kol mama įpils pagamintą kokteilį. Mergaitėms sutikus su tokiu kompromisu, auklėtoja pasiūlo susitaikyti, viena kitą apkabinant ir atsiprašant. Taigi mergait s abi lieka patenkintos, ir mielai draugi-kai flaidflia toliau.*

Kadangi tarp vaik dafnai kyla konfliktin s situacijos, nesutarimai nepasidalijant flaisl , flomasteri ar kit ugdymo priemoni , aukl tojai tenka pasi lyti burt keli , arba stengiasi pasi lyti tokius flaislus ar ugd. priemones kuri yra keletas vienod , arba sudominti vaikus kitais flaislais, ugdymo priemon mis, (kaip dafniausiai vaikam i- viso nebereikia nepasidalinamo daikto, nes j pakei ia kitais, kuriuos pasi lo aukl toja, ir pastarieji tampa dar domesniais). Adaptyvaus, vaik drausminan io modelio aukl toja tarsi maffiau linkusi gilintis vaik nesutarimus, ar neflymias konfliktines situacijas, pasi lydama susitarti tarpusavyje, savo problemas spr stis patiems ir nesisk sti d l niek . (*Mantas atima iš Deimanto traktoriuką, Deimantas tuoj puola į ašaras ir bėga auklėtojai skūstis, auklėtoja pildo dienyną ir pasiūlo Deimantui eiti pasiimti kitą žaislą ir nesiskūsti dėl niekų*). Mantas -ioje situacijoje jau iasi nugal tojas ir elgiasi taip ir toliau. Dar viena situacija, kai: (*nepasidalijama žaislais, supykęs Tomas meta medinę kaladę Dovydui ir pataiko į petį, Dovydas atsako tuo pačiu. Įsiplieskia vaikų konfliktas. Auklėtoja pakeltu tonu liepia vaikams sutvarkyti kalades ir pasodina abu ant kėdžių*

Šiandien jis buvo nepaklusnus berniukas ir kamuolį paliepia (bet auklėtojos, buvo paklusni, ir gera). Pedagogai, pedagog s taiko aukl jimo procese **sakytinius** metodus skirtingai. Orientuoto vaik aukl jimo modelio aukl toja labiau linkusi vaikams akcentuoti laukiam , norim elges , (*su kamuoliu mes mieliau pažaisime lauke, nei grupėje, nes čia maža vietos, o ir trukdytume draugams..*), kalba su jais apie j problemas, sudomina vaikus intonacija, (nepatik sit k a– iandien sutikau..; ir pan. (intonacijos pagalba aukl tojai puikiai pavyksta sudominti vaikus, priversti juos suklusti), kalbasi asmeni–kai su vaiku jo aki lygyje. Tuo tarpu adaptyvaus, drausminan io aukl jimo modelio aukl toja negaili vaikams pa–aipei fiodffii , (*ką čia bambi po nosim, kad nieko neina suprasti, kalbėk aiškiai; susitvarkyk sijoną, nevaikščiok kaip skudurų Onutė;.. valgyk gražiai, nesikuitęs prie stalo; elgies kaip paršelis; valgyk neburbuliavęs ir t.t.*) nurodym , kaip elgtis vienoje ar kitoje situacijoje (*aš gi aiškiai buvau pasakiusi, kad sulaužytą žaislą teks neštis namo ir prašyti tėvelio kad sutaisytu;...ar tu nesupranti lietuviškai, kai sakau, kad šitas žaislas yra ne tavo ir neimi jo nepasiklausęs..*). Su vaikais (ne ryto rato metu) kalba stov dama. Neretai naudoja grieft pakelt , sakm ton (*ar tu negirdėjai ką aš pasakiau?!...ar tau dar kartą pakartoti!.. paimk šią šiukšlę ir nunešk į šiukšliadėžę*).

vaik orientuotu aukl jimo modeliu vadovaudamasi aukl toja i–klausydamasi vaiko pasakojim stengiasi perfrazuoti mint , tarsi rodydama vaikui, jog ji atidffiai jo klaus ir sigilino pasakojam vyk , po to pasi lo padaryti i–vad (*tu nori pasakyti, kad...; jei aš gerai supratau, tu pasakojai apie... ir pan.*), tuo tarpu adaptyvaus, drausminan io modelio aukl toja i–klausiusi i–karto pasi lo vaikui padaryti i–vadas (*na ir kas iš to?...;*) arba padaro i–vadas pati.

Kaip kad adaptyvaus, vaik drausminan io aukl jimo modeliui b dingas tikslus rezultato siekimas ir jo gavimas, tai matyti ir steb jimo rezultatuose, stebint aukl tojas ir j **veikdinamojo** aukl jimo metodo taikymo aspektu.

Vaikui atliekant darbel , ar kit aukl tojos duot ufduoit l vaik orientuoto aukl jimo modelio aukl toja leidffia kur laik pails ti, j pabaigiant v liau (*Gintarė darydama aplikaciją pavargo, prašo auklėtojos leisti jai pailsėti. Auklėtoja leidžia su sąlyga, jeigu ji pailsėjusi grįš pabaigti užduotėlės ir pabaigs ją taip pat stropiai ir atsakingai kaip ir pradėjo. Mergaitė truputėlį pavaikščiėjusi po grupę, pailsėjusi grįžta ir baigia užduotėlę*). Tai draudffliama pas adaptyvaus vaik drausminan io aukl jimo modelio aukl toj vadovaujantis nuostata, jog ufduoitis turi b ti atliekama nepriekai–tingai iki galo nuo jos pradffios (*Tomai, aš tau pasakiau, kol užduoties nebaigsi nuo stalo neatsikelsi, ir baik čia raitytis kaip koks sliėkas ant kabliuko*). Pedagog vadovaudamasi vaik orientuotu aukl jimo modeliu stengiasi vaikus paskatinti, pagirti (*šaunuolė, esi kruopšti mergaitė;.. tavo padarytas darbelis labai gražus;.. kaip čia tau taip gražiai pavyko nupiešti šį žmogų.. ir t.t.*), pasteb ti j gerus poelgius (*malonu, kad padėjai*

ekti palta;.. džiaugiuosi, kad paguodei draugę, jai tai buvo
morim elges , draudimus paversdama toleruojama veikla, tik
ir pan. Tuo tarpu pas adaptyvaus, drausminančio aukl jimo
modelio aukl toj veiklos metu labiau vyrauja griefti sp jimai (*atsargiai, neištepliok priešinio
nenuplautom rankom;.. Justai užduotėlę daryk kruopščiau;.. kokios turi būti paukščio
plunksnos? Argi gandro kojos yra mėlynos? Ir t.t.*), liepimai (*paukštelį nuspalvink tokia spalva,
žiūrėk kaip gražiai jį nuspalvino Liepa; žiūrėk čia dar pataisyk, nes tavo paukštis bus su
pusantros kojos;.. ką čia prikleckiojai, tokio darbo nebus galima kabinti į parodėlę...imi lapą ir
perdarai.. ir t.t.*), ufduoties ne kaip proceso, o kaip rezultato siekimas. Aukl toja tarsi
šnubr fliaõ r mus i–kuri vaikui i–eiti nevalia. Siekiama tikslumo, apibr ftumo.

Stimuliaciniai aukl jimo metodai ir j pasirei–kimas aukl toj darbe, aukl jant vaikus,
taip pat –iek tiek skiriasi. Gauti steb jimo rezultatai rodo, jog vaik orientuoto modelio
aukl toja stengiasi vaikus stimuliuoti, paskatinti, pagirti, pasidffiaugti vaiko s kme, jo su
geb jimais. Pedagog pasidffiaugia, pagiria vaikus ufl gerai atlikt veikl , ufduot , (*Džiaugiuosi,
tavo padarytas darbelis labai gražus;*), ufl grafl elges prie stalo, mandagum valgant pavalgius
(*šaunuolė, viska suvalgei;.. šaunu, kad nepamiršai padėkoti nunešusi lėkštę;.. ir pan.*),
pasisveikinant, atsisveikinant. Parodo, kad pasteb jo vaik grafl tarpusavio sutarim flaidffiant,
pagiria juos (*džiaugiuosi, kad priėmėt Mantą žaisti kartu(mat Mantas naujokas);... na ir ką čia
tos mergaitės žaidžia taip gražiai pasipuošusios?;.. džiaugiuosi, kad jums patiko naujai nupirkti
žaislai ir jums malonu su jais žaisti*). Siekdama paskatinti vaikus uflmigti ir pails ti piet metu,
aukl toja kartais uflmigusiems vaikams padeda saldain po pagalve. Vaikams pasako, jog pas
miegan ius vaikus buvo at j s nyk–tukas ir atne– po saldain . Vaikai labai dffiaugiasi radiniu, ir
kit dien stengiasi uflmigti, tik damiesi, kad pas juos ateis nyk–tukas (na flinoma aukl toja
saldaini nededa kasdien, nes tai butu netikslinga, tai daro karta, du m nes). Aukl toja
nepamir–ta pasteb ti ir vaik sutvarkyt stal i bei spinteli , tvarkingus vaikus pagirti,
nesusitvarkiusiems priminti, pasi lyti susitvarkyti. Pasidffiaugia vaik savitvarkos, higienos
laikymosi g dffiais (*Šaunuoliai, kad nepamirštat nusiplauti rankų prieš valgį, ar grįžus iš
tualetu ir man nebereikia jums to priminti;.. esi šaunuolis, kad sugebėjai grįžti iš lauko
nesusitepęs drabužėliu;.. malonu matyti, šiandien tave tokią pasipuošusią;.. ir pan.*). Adaptyv ,
vaik drausminant model pasirinkusi aukl toja taip daro re iau. Pastaroji labiau linkusi i–sakyti
kritik asmeni–kai kiekvienam vaikui, nei j pagirti (kritika i–sakoma visur, vaikams s dint prie
stalo (*kaip čia sėdi pasižiūrėk, gražiai atsisuki į lėkštę ir valgai, ką ruošies
pamatyti?!;...neurbėk prie stalo, o gražiai valgyk;.. ar tu negirdi ką aš pasakiau, kad prie stalo
turi būti mirtina tyla, matau Tomas nesupranta, tad pasiima lėkštę ir keliauja prie kito stalo, kur
valgys vienas;.. kuo neši lėkštę rankom ar grėbliais paėmęs?; miegamajame,(ką ten plakiesi po*

erki, kad daugiau negirdėčiau nei garso;.. ramies ar ne, ar ramiai guli Dainora, tai va tu, Mindaugai darai taip pat, o kiaulė po kinį?. lauke (ką čia rėki kaip skerdžiamas, negi nemoki gražiai su vaikais žaisti? nebandai atsigulti ant žemės, ir į grupę grįžti purvinas;.. ir pan.). Pasteb jusi netvarkingai sud tus vaiko r belius, ar ir netvarkingai sud tus flaislus aukl toja meta ant flem s ir liepia perd ti (*Kas čia per škurlynas, staigiai, kad būtų sutvarkyta... kokį čia šiukšlyną matau, greitai einat tvarkytis;...ir pan.*).

Kaip matyti, pas adaptyv , vaik drausminant aukl jimo modelio aukl toj labiau vyrauja draudimai, nei akcentuojama laukiamas elgesys bei veika.

Skirtingai taikomos steb t aukl toj veikloje ir bausm s. vaik orientuoto modelio aukl toja vaikui ufl nusifengim dafniausiai kaip bausm , taiko pas d jim ramyb s kampelyje pagalvojant apie savo veiksmus, j padarinius, supratus savo klaid vardyti ir paflad ti pasitaisyti (*matau, kad Rokas šiandien be nuotaikos, ir jam sunku draugiškai su vaikais žaisti. siūlau tau pasiimti dėlionę ar kitą žaidimą, galiu duoti gražią knygutę, ir sėsti ant sofos arba prie stalo* (pasteb ta, kad – vaik aukl toja paskatina gerai elgtis papra–ydamą jei pad ti (*Rokai gal gali man padėti atskirti šį spalvotą popierių nuo nespalvoto?;.. ar gali man padėti sutvarkyti šį stalčių?; būk geras iškirpk šį paukštelį, man reiks jį klijuoti į stendą;.. Rokas jau iasi svarbus aukl tojai ir dingsta jo visas negatyvumas vaikams)). Tuo tarpu adaptyvaus, vaik drausminan io modelio aukl toja vaikams negaili griefto tono, uflgauli flodffi ir taip po gi ramyb s kampelio, k d s, kurioje jis s d damas turi galvoti apie savo elges (*auklėtoja pastebi vaikų konfliktą dėl žaislo nepasidalijimo. Atėjus griežtai pakeltu tonu paklausia kas vyksta, bandant vaikams paaiškinti, abiem pasiūlo išsiskirstyt po skirtingus kampelius toliau vienas nuo kito ir gerai apmastyti savo elgesį ir supratus ateiti jį įvardyti, vienas kito atsiprašant;.. pastebėjusi sulaužytą žaislą ir sužinojusi kas tai padarė, pasistato vaiką matant kitiems ir pakeltu tonu jį bara ir pan.*).*

Kaip matyti taikant –i aukl jimo metod ir kitus aukl jimo metodus, vaik orientuoto modelio aukl toja labiau linkusi bendrauti su vaikais, pasteb ti j teigiamas savybes, skatinti j savirai–k , nor bendrauti, pasitik ti jais ir pelnyti j pasitik jim , abipus pagarb . Visiems vaikams yra vienodai teisinga, d mesinga. Grup je vyrauja teigiama atmosfera, bendravimo harmonija. Vaikai draugi–kai flaidffia vienas su kitu, grupel mis, re iau po vien . Adaptyvaus, vaik drausminan io modelio aukl toja stengiasi tarsi šnusibr fti r musõ ir stengtis orientuotis proceso (aukl jimo, ugdymo) rezultat . Grup je labiau vyrauja liepimai, draudimai, tampa, nei harmoningas tarpusavio bendravimas paremtas pasitik jimu ir saugumu. Vaikai labiau link flaišti po vien stalo flaidimus, nei grupel mis, netrukdyti vienas kitam. Kilus nesutarimui, ne visada suranda taik problemos sprendimo b d , neretai vienas kit flaidin dami, pastumdami, panaudodami j g . Sunkiai i–sprendffia kilusias problemas, randa bendravimo, susitaikymo

...amesnius, paklusnesnius vaikus, jiems yra –velnesn . Daug
...fduotis, leisdama pasirinkti norim veikl , flaidim . Jau iasi,
... i jau iasi diskriminuojami, ta iau bijo paprie–tarauti.

3.3. Pedagogių požiūrio ir stebėjimo rezultatų į humaniškos aplinkos kūrimą palyginimas

Siekiant sufinuoti aukl tojų sav s siverstinimo, aukl jimo procese taikom metod panaudojimu (anketa pateikta Nr.1), gauti rezultatai parod , jog jos abi, *ugdydamos vaikus, visada stengiasi rodyti vaikams teigiamą asmeninį pavyzdį*, ta iau lyginant su steb jimo rezultatais matosi, jog adaptyvaus, vaik drausminan io modelio aukl toja ne visada tai kreipia d mes , suteikdama pagrind pasitik ti ja saugant paslapt , padedant i–spr sti vaikui kilusi problem , ar net b dama mandagi, pad kodama vaikui, papra–ydama jo pagalbos ir t.t.

Abi aukl tojos mano, jog labiausiai *reikia stengtis susitarti su vaiku ir atsižvelgti į jo poreikius*. Nors steb jimo rezultatai rodo, jog vaikui pavargus, ne visuomet pas adaptyv , vaik drausminant model toleruojan ia aukl tojų leidfiama jam pails ti, arba sigilinama vaiko problem apart pasi lius nesisk sti ir susirasti veiklos. Abi vieningai sutinka, kad *nuo auklėjimo metodų priklauso vaiko humaniškasumas*. Stengdamosi stimuliuoti, skatinti vaikus, abi aukl tojos kalb damos su vaikais *dažnai stengiasi, kad kalba būtų emocionali, išraiškinga*, nors steb jimo rezultatuose matyti, jog pas adaptyv , drausminant aukl jimo model pasirinkusi aukl tojų ne visuomet tai toleruojama, emocional ton pakei iant grieft , reikalaujant .

Bendraudamos su vaikais *labai dažnai stengiasi išvelgti vaikų problemas ir padėti jas išspręsti*. Steb jimo rezultatai rodo, jog kartais adaptyv , vaik drausminant aukl jimo model toleruojanti aukl toja pasi lo jos netrukdyti ir problemas i–spr sti patiems, arba kilus konfliktinei situacijai vaikams liepiama skirtinguose veiklos centruose apmastyti savo poelgius, supratus atsipra–yti vienas kito ir pan. Aukl tojos vieningos nuomon s ir apie tai, jog, *norint pasiekti gerų ugdymo rezultatų, retkarčiais juos reikia sudrausminti*. Ta iau, kaip rodo steb jimo rezultatai, pas adaptyv , vaik drausminant aukl jimo model toleruojan i aukl tojų draudim , griefto tono pasitaiko daug dažniau, nei pas orientuot vaik aukl jimo model pasirenkan ia aukl tojų .

Aukl tojų nuomon truput li skyr si d l stimuliaciniai metod taikymo. Viena i–j t.y. vaik orientuoto aukl jimo modelio aukl toja mano, jog aukl jant vaikus reikia *dažnai taikyti stimuliavimą*, tuo metu adaptyviu, vaik drausminan iu modeliu vadovaudamasi aukl toja mano, jog tai reikia daryti tik *retkarčiais*. Tai matyti ir steb jimo rezultatuose, jog daug re iau, nei vaik orientuot aukl jimo model toleruojanti aukl toja, pagiria vaikus, pad koja ufl grafl elges , mandagum , savitvarkos g dffius ir t.t. Aukl tojų nuomon i–siskyr grup s aplinkos k rimo aspektu. Orientuoto vaik model taikanti aukl toja mano, kad grup s aplinkos k rimas

diegimui, tuo metu adaptyvaus, vaik drausminan io modelio
arbu.

oj nuomon s taip pat i-siskyr . Orientuoto vaik model
toleruojanti aukl toja mano, jog nepaklusniems vaikams *retkarčiais* reikia taikyti bausmes, tuo
metu adaptyvaus vaik drausminan io modelio aukl toja teigia, jog jos aukl jamiems vaikams
bausmi netaiko, ta iau steb jimo rezultatai rodo, jog neretai kilus konfliktinei situacijai pakeltu
aukl tojos tonu vaikai siun iami atskirus kampelius, sodinami ant k du i , suolelio savo
elgesiui apmastyti.

Taigi, kaip rodo gauti steb jimo rezultatai, pas aukl toj besivadovaujan i *i vaiko asmenybę*
orientuotu auklėjimo modeliu vyrauja harmoningas tarpusavio bendravimas, paremtas
pasitik jimu, draugi-kumu. Vaikai nebijo i-sakyti savo nuomon , j apginti. Grup je nesijau ia
psichologin s tampos, baim s, nepasitik jimo jausmo. Pedagogei puikiai pavyksta organizuoti
veikl , tarpusavio demokrati-kus santykius. Puikiai randami tarpusavio vaik , vaik ir pedagogo
kompromisai, ugdytiniai vykdo pedagogo pra-ymus. Pedagogei dafniausiai pavyksta susitarti
su vaikais vienokiu ar kitokiu klausimu, vykdant vieniems kit pra-ymus, i-vengiant bausmi ,
pakelto tono, draudim .

Tuo tarpu pas aukl toj , besivadovaujan ia adaptyviu, vaik drausminan iu modeliu, grup je
jau iama tampa. Vaikai tyliai flaidffia, ufduot les atlieka kruop-iai, nuo stalo pakyla tik pabaig
taip, kai aukl tojai atrodo, kad ufduotis gerai iki galo atlikta. Vaikams pedagog i-sako daug
negatyvi pastab . Vaikai sudrausminami ufl triuk-mavim , jiems taikomos bausm s: grieftas
pasodinimas ant k d s, sofas. Aukl toja su vaiku kalba savo gyje. Nekart vaikas atne-a
aukl tojai ta- , nune-a jos -iuk-les. Pra-ant nune-ti vartojamos s vokos: ðnune-k, atne-k, paimkõ
vietoj to, kad gal t pra-yti vaiko: š ar gali nune-ti, pra-au nune-tiõ ir pan.

Taigi, nors aukl tojos aukl damos vadovaujasi tais paiais aukl jimo, ugdymo metodais,
ta iau j bendravimas su vaikais skiriasi. TM skirtum takoja pasirinkti skirtingi aukl jimo
modeliai.

Vaiko teisės į humanišką aplinkos kūrimą vaikų darželyje tyrimas

Apklausus pedagogus, siekiant nustatyti ikimokyklinio ugdymo pedagogų požiūrą nuostatas suformuluotas Vaiko teisių konvencijoje galimas kurti humanišką aplinką, anketos rezultatai parodė, jog visi tirti pedagogai mano, kad vaikas, lankantis ikimokyklinį staigą turi teisę humanišką aplinką joje.

Voliau buvo siekta nustatyti kaip dažnai auklėtojos ikimokyklinėje staigoje stengiasi užtikrinti nurodytas vaiko teises. 2 lentelėje pateiktas auklėtojų nuomonių pasiskirstymas Vaiko teisių konvencijoje suformuotą nuostatais, galinčias plėtoti humanišką aplinką vaikų darželyje.

2 lentelė

Pedagogų nuomonė apie Vaiko teisių užtikrinimą vaikų darželyje

Eil. Nr.	Teiginiai	Labai dažnai	Dažnai	Retkarčiais	Beveik nebūna
3.1	Svarbiausia- vaiko interesai.	43	57		
3.2	Teisė identitumui	26	63	11	
3.3	Teisė laisvai reikšti nuomonę visais lygiais klausimais, atsivėlgiant jo amfi, brandum.	35	65		
3.4	Teisė informacijai prisidedančiai prie jo socialinės, dvasinės, dorovinės gerovės, skatinant jo fizinį bei psichinį vystymąsi.	40	60		
3.5	Teisė apsaugai nuo vėriausio pobūdžio fizinio bei psichologinio smurto, fėidinėjimui, priedėros nebuvimo, nerpestingo elgesio ar i-naudojimo.	55	44	1	
3.6	Teisė tokiam ugdymui, auklėjimui slygas, koki reikiama jo fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam ir socialiniam vystymuisi.	56	43	1	
3.7	Teisė drausmui, kuri b t palaikoma metodais atspindiniais pagarbi vaiko orumui.	48	46	6	
3.8	Teisė poils ir laisvalaik dalyvaujant fėidynėse ir jo amfi atitinkančiuose pramoginiuose renginiuose, dalyvaujant kult riname, visuomeniniame gyvenime.	36	63	1	
3.9	Teisė prevencin informacijai apie psichotropines medfėiagas ir apsaugojimo nuo j b dūš	12	51	35	2

Kaip matyti gauti rezultatai rodo, jog respondentų atsakymų pasirinkimas *labai dažnai* ir *dažnai* yra gausiausias. Nuomonių labiau išsiskyrusios –iomis teisėmis:

Še teisė identitumui, mat net **11** respondentų mano, jog –i teisė b tina užtikrinti tik *retkarčiais*.

Še teisė drausmui, kuri b t palaikoma metodais atspindiniais pagarbi vaiko orumui, mat **6** respondentai mano, kad –i teisė užtikrinti b tina tik *retkarčiais*.

inacij apie psichotropines medžiagas ūftikrinim . Net 35 b tina ūftikrinti tik *retkarčiais*, ir net 2 manantys, jog jos jog-i teis reikia ūftikrinti *labai dažnai* ir 51, jog *dažnai*.

Taigi, nors keletu vaiko teisi ūftikrinimu aukl toj nuomon s skiriasi, ta iau didffioji atsakym dalis rodo, jog pedagog s stengiasi dirbdamos su vaikais garantuoti j teisi ūftikrinim vaik darffelyje.

Taip pat buvo norima suffinoti respondent nuomon s pasiskirstym , siekiant ūftikrinti vaik teises ikimokyklin je staigoje, pagal amffiaus tarpsnius(20-30m. ir 40-50m.).Taigi, apskai iavus duomenis,(duomenys pateikti 3 lentel je) lyginant vidurkius, (teiginiai ir gauti rezultatai apskai iavus statistin reik-mingum p<0,05), pagal dvi pedagog amffiaus grupes (t.y. tarp 20- 30 met ir 40-50met), nuomon s i-siskyr ties -iais teiginiais, t.y. šTeis identi-kum ō ir šTeis prevencin informacij apie psichotropines medffias ir apsisaugojimo nuo j b dusō.

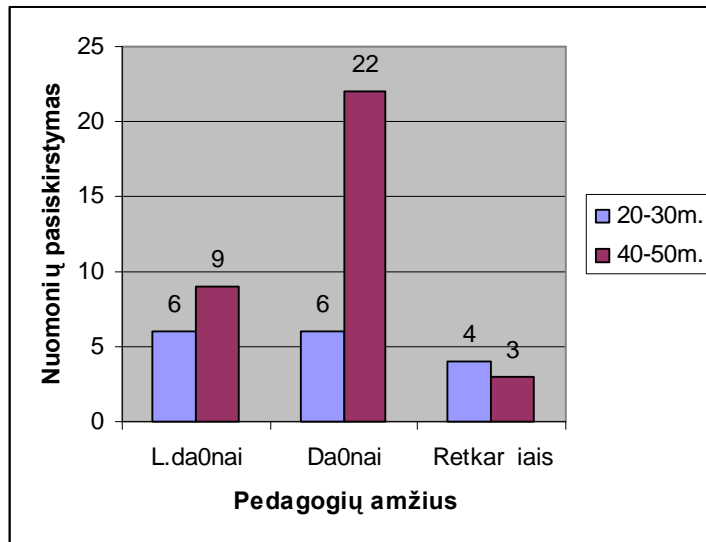
3 lentel

Pedagogų nuomonių skirtumas pagal amžį

Amffius	Pedagogo amffius		Pedagogo amffius		t	p
	20-30m.	20-30m.	40-50m.	40-50m		
	Vidurkis % (M)	Standartinis nuokrypis (SD)	Vidurkis % (M)	Standartinis nuokrypis (SD)		
Teiginys						
Svarbiausia- vaiko interesai.	1,64	0,49	1,46	0,50	1,18	0,243
Teis identi-kum	1,94	0,74	1,74	0,47	-0,05	0,014
Teis laisvai reik-ti nuomon visais j lie ian iais klausimais, atsifvelgiant jo amfli , brandum .	1,52	0,51	1,62	0,49	-0,63	0,527
Teis informacij prisidedan i prie jo socialin s, dvasin s, dorovin s gerov s, skatinant jo fizin bei psichin vystym si.	1,82	0,31	1,52	0,49	-1,43	0,158
Teis apsaug nuo vairiausio pob dffio fizinio bei psichologinio smurto, ffleidin jim , prieffi ros nebuvimo, ner pestingo elgesio ar i-naudojimo	1,52	0,51	1,37	0,49	1,01	0,308
Teis tokias ugdymo, aukl jimo s lygas, koki reikia jo fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam ir socialiniam vystymuisi.	1,41	0,51	1,56	0,50	-0,99	0,325
Teis drausm , kuri b t palaikoma metodais atspindin iais pagarb vaiko orumui.	1,52	0,62	1,53	0,56	-1,01	0,992

		0,50	1,62	0,49	-0,24	0,806
visuomeniniam gyvenime. Teis prevencin informacij apie psichotropines medžiagas ir apsisaugojimo nuoj būdus	2,11	0,78	2,38	0,48	-0,75	0,052

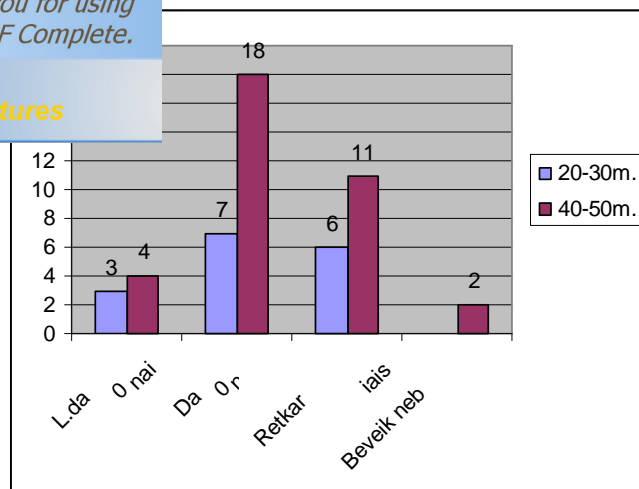
Kaip matyti pagal –ias pedagog amfiiaus grupes nuomon s –iek tiek skyr si. I-samesnis aukl toj nuomoni pasiskirstymas pateiktas 4 paveiksle.



4.pav. Vaiko teisės į identiškumą respondentų nuomonių pasiskirstymas.

Taigi, pateikti duomenys rodo, jog *dažnai* b tina uftikrinti vaiko teis s identi–kum vaik darbfelyje, 20-30 amfiiaus pedagog s mano- 6, o 40-50 jau net 22 pedagog s. Tad b t galima teigti, kad 40-50 m. pedagog s labiau linkusios –i teis uftikrinti *dažnai* nei pedagog s esan ios 20-30m. amfiiaus.

Kita teis , ties kuria labiau i–siskyr pedagog nuomon óTeis prevencin informacij apie psichotropines medžiagas ir apsisaugojimo nuoj būdus.



5 pav. Teisę į preventinę informaciją apie psichotropines medžiagas ir apsaugojimo nuo jų būdus”. Nuomonių pasiskirstymas pagal amžiaus tarpsnius.

Kaip matyti (paveikslas nr. 5) 20-30 metų amžiaus pedagogams dažnai teis stengiasi uftikrinti- 7, o 40-50 metų -18 pedagogai. Tad būtų galima manyti, kad teis dažnai uftikrinti labiau linkusios 40-50 metų pedagogos. Nei esančios 20-30 metų. Tai svarbu nepamiršti ir to fakto, kad respondentai esančios 40-50 metų amžiaus buvo daugiau. (t.y. 34 pedagogos, tuo metu 20-30 metų amžiaus 16).

Sekantioje lentelėje t.y. (lentelė nr.3.) tuo pačiu principu, lyginant vidurkius, (teiginiai ir gauti rezultatai apskaičiuavus statistinį reikšmingumą p<0,05), buvo norima sufinuoti ar pedagogų nuomonės skiriasi pedagoginės kvalifikacijos aspektu.

3 lentelė

Pedagogų nuomonių išsiskyrimas pagal pedagoginę kvalifikaciją

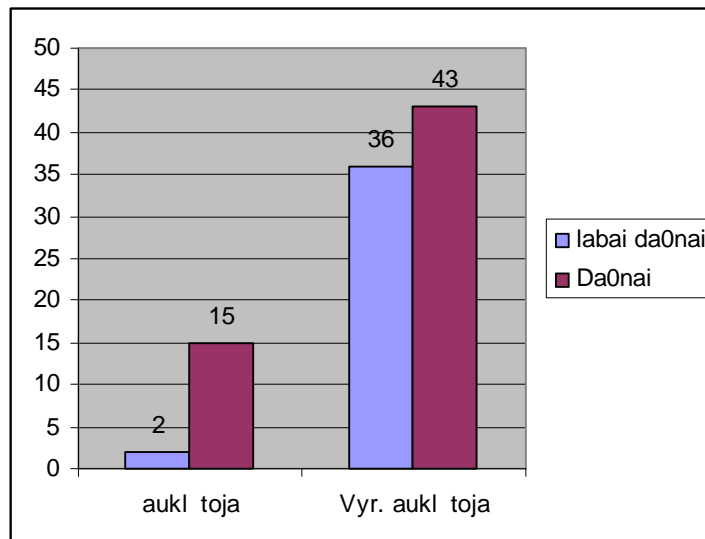
Pedagogo staffas / Teiginys	Pedagoginė kvalifikacija		Pedagoginė kvalifikacija		t	p
	Aukltoja	Vyr. aukltoja	Aukltoja.	Vyr. aukltoja		
	Vidurkis % (M)	Standartinis nuokrypis (SD)	Vidurkis % (M)	Standartinis nuokrypis (SD)		
Svarbiausia- vaiko interesai.	1,66	0,48	1,50	0,50	1,27	0,209
Teis identikum	1,94	0,63	1,82	0,57	0,76	0,422
Teis laisvai reikt nuomon visais j lie ian iais klausimais, atsifvelgiant jo amfi , brandum .	1,50	0,51	1,65	0,47	-14,15	0,229
Teis informacij prisidedan i prie jo socialin s, dvasin s, dorovin s gerov s, skatinant jo fizin bei psichin vystym si.	1,88	0,32	1,57	0,49	-2,53	0,013

		0,51	1,46	0,50	0,28	0,771
elgesio ar i-naudojimo						
Teis tokias ugdymo, aukl jimo s lygas, koki reikia jo fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam ir socialiniam vystymuisi.	1,38	0,50	1,43	0,49	-0,35	0,720
Teis drausm , kuri b t palaikoma metodais atspindiniais pagarba vaiko orumui.	1,55	0,61	1,58	0,61	-0,21	0,832
Teis poils ir laisvalaik dalyvaujant flaidyn se ir jo amfli atitinkan tuose pramoginiuose renginiuose, dalyvaujant kult riname, visuomeniniame gyvenime.	1,66	0,48	1,65	0,47	0,10	0,919
Teis prevencin informacij apie psichotropines medfliagas ir apsisaugojimo nuo j b dus	2,11	0,75	2,29	0,64	-1,05	0,046

Palyginus atsakym pasiskirstym pagal *pedagoginę kvalifikaciją*, labiausiai nuomon s i-siskyr ties iomis teis mis:

o Teis informacij prisidedan i prie jo socialin s, dvasin s, dorovin s gerov s, skatinant jo fizin bei psichin vystym siö (nors atsakymai pasiskirst tarp labai dafnai ir dafnai) , bei,

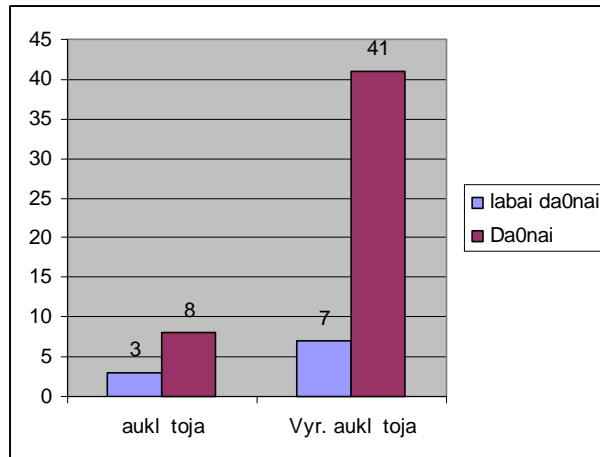
o Teis prevencin informacij apie psichotropines medfliagas ir apsisaugojimo nuo j b dus.



6 pav. “Teisę prisidedančią prie vaiko socialinės, dvasinės, dorovinės gerovės, skatinant jo fizinį bei psichinį vystymą” respondentų nuomonių pasiskirstymas.

s(6 pav.) š vaiko teis s uftikrinim suteikti informacij dvasin s, dorovin s gerov s, skatinant jo fizin bei psichin . aukl tojos mano, kad –i teis b tina uftikrinti *labai dažnai*, tuo metu vyr. aukl toj nuomon , –i teis b tina uftikrinti labai dažnai net **36**. *Dažnai* –i teis stengiasi uftikrinti **15** aukl toj ir **43**. vyr. aukl tojos. Taigi gauti rezultatai rodo, jog –i teis *labai dažnai* ir *dažnai*, labiau linkusios uftikrinti vyr. pedagog s, nei pedagog s neturin ios vyresniosios pedagog s kvalifikacijos.

Pedagog nuomon s i–siskyr ir teise prevencin s informacijos teikim .



7 pav. Teisę į prevencinę informaciją apie psichotropines medžiagas ir apsaugojimo nuo jų būdus”. nuomonių pasiskirstymas pagal pedagoginę kvalifikaciją.

Kaip matyti pagal 7 paveiksle pateiktus duomenis, aukl toj ir vyr. aukl toj nuomon s –ios vaik teis s uftikrinimu skiriasi. Atsakymai rodo, jog –ia vaik teis b tina *dažnai* uftikrinti mano **8** aukl tojos ir **41** vyr. aukl toja. Taigi, vyr. aukl tojos linkusios labiau manyti, jog –i teis b tina uftikrinti *dažnai*, nei aukl tojos neturin ios vyr. aukl tojos kvalifikacijos. T aiau tai pat svarbu nepamir-ti, jog respondent turin i aukl tojos kvalifikacij buvo mafliau nei respondent , turin i vyr. aukl tojos kvalifikacij .

Taigi, i–analizavus gautus duomenis, galima teigti, kad pedagogi amflius staffas bei profesin kvalifikacija neturi didel s reik–m s vaiko teisi gyvendinimui ikimokyklin je staigoje. Kaip parod gauti rezultatai, didffioji dauguma atsakym , kuriuos rinkosi respondentai buvo *labai dažnai* ir *dažnai*. Gal b t labiau nuomon s pasiskirst ties teise prevencin s informacijos suteikim apie psichotropines medfliagas ir apsaugojimo b dus, nes net 35 respondentai i– 100 rinkosi atsakym retkariais ir net 2 jog –ios teis s uftikrinti neb tina. Lyginant pagal vidurkius aukl toj turin i 20-30m. ir 40-50m. nuomon s nefflymiai s skyr si, mat 40-50 met pedagog s buvo linkusios labiau uftikrinti vaik teises nei pedagog s turin ios 20-30m. nefflymiai s skyr si aukl toj nuomon s ir pedagoginio staffo aspektu.

IŠVADOS

z parod , jog humani-kumas ó asmenyb s dvasingumo pamatas, padedantis flmon ms palaikyti tarpusavio santykius. Tai plati etin s voka, kuri eina daugelis flmogi-k j vertybi : pagarba, r pinimasis kitu, jautrumas, nuo-irdumas, atvirumas, empati-kumas, s fliningumas ir t.t. Rei-kiasi -is fenomenas tarpusavio flmoni santykiuose.

2. Visapusi-kam vaiko asmenyb s formavimuisi per jo paties nat rali s veika su socialine aplinka svarb vaidmen vaidina pedagogas ir jo pasirenkami aukl jimo principai, metodai bei modeliai. Svarbu, kad abipusis bendravimas tarp ugdytinio ir pedagogo b t grindffiamas pagarba, pasitik jimu, saugumu o grup je vyraut humani-ka aplinka.

3. Vaikai yra silpniausi ir labiausiai pafleidffiami visuomen s nariai, tod l jiems reikia ypatingos, specifin s apsaugos, tiek iki gimimo, tiek po jo, iki pat pilnametyst s. Svarbu r pintis, kad vaikas augt humani-koje aplinkoje, kurioje vertinama kiekvieno asmens individualyb , gerbiamas jo orumas, pripafl stamos teis s. Tai pasiekti mano konkretaus pedagogo pastangomis, tvirtinant ne adaptyv (drausminant), bet vaik orientuot ugdyimo model , o taip pat vadovaujantis Vaik teisi konvencijoje sukurtais nuostatais pedagogas turi stengtis uftikrinti vaik teisi apsaug vaik darffelyje.

4. Gauti steb jimo rezultatai parod , jog pedagog s aukl damos vaikus pagal skirtingus aukl jimo modelius ne vienodai taiko aukl jimo metodus:

vaik orientuot aukl jimo model pasirinkusi aukl toj aukl jimo metodai i-rei-kiami per *bendravimq* su vaikais. Aukl toja stengiasi sigilinti vaiko() problemas, pad ti rasti geriausi sprendimo b d , stengiasi i-klausyti, pelnyti pasitik jim jais, patarti, stimuluoti pagiriant, paskatinant, nusakant laukiam elges .

Aukl toja pasirinkusi adaptyv , vaik drausminant aukl jimo model , labiau linkusi orientuotis *procesu (auklėjimo, ugdyimo) rezultataq*. Linkusi maffiau su vaikais bendrauti sigilinant j problemas, randant problem sprendimo b dus. Vyrauja griefti liepimai, draudimai, vaik skirstymas patinkan ius ir nepatinkan ius.

5. Gauti steb jimo rezultatai parod , kad aukl tojos pasirinkusios vaik orientuoto bendravimo model vaik ir pedagogo tarpusavio bendravimas paremtas pasitik jimu, draugi-kumu. Vaikai nebijo i-sakyti savo nuomon , j apginti, laisvai gali i-reik-ti savo k rybinius sugeb jimus nesulaukdami kritikos. Grup je nesijau ia psichologin s tampos,

vaikai draugiškai flaidflia vienas su kitu, grupel mis, re iau po
vaik , vaik ir pedagogo kompromisai, ugdytiniai vykdo

5. Steb jimo rezultatai parod , jog vaikai aukl jami pedagog s, kuri renkasi adaptuot , vaik drausminant model jau iasi nesaugiai. Pasirei-kia j baim , nusivylimas, susikaustymas, irzlumas, prie-i-kumas, mafl ja savirai-ka. Aukl tojai sunkiau pavyksta sukurti harmoning , pasitik jimu ir saugumu paremt humani-k aplink . Ta iau skirting ugdyimo model pasirinkusi pedagogi poffi ris savo veikl i-esm s nesiskiria.

7. Gauti rezultatai parod , jog nei pedagog amffius, nei pedagoginis staffas neturi takos flenkliam nuomoni i-siskyrimui manant, jog nuo vaiko teisi uftikrinimo priklausio humani-ka aplinka vaik darflelyje. Paflym tina tik tai, kad pedagog s, esan ios 20-30m. amffiaus, labiau linkusios dvejoti -i teisi uftikrinimu vaik darflelyje nei pedagog s esan ios 40-50m. amffiaus. Tyrimo rezultatai parod , jog pedagog s, turin ios aukl tojos kvalifikacij truput labiau dvejoja d l to, jog nuo vaiko teisi uftikrinimo priklausio humani-ka aplinka vaik darflelyje, nei pedagog s turin ios vyr. aukl tojos kvalifikacij .

8. Hipotez , jog realiai skiriasi ikimokyklin s staigos pedagog , taikan i adaptyv ir vaik orientuot ugdyimo model , naudojami darbe su vaikais aukl jimo metodai, bet nesiskiria j poffi ris savo darbe taikomus aukl jimo metodus pasitvirtino. Tai matyti i- gaut steb jimo ir aukl toj sav s sivertinimo apklausos rezultat . Aukl toja pasirinkusi adaptyv vaik drausminant aukl jimo model linkusi vadovautis drausm palaikaniais metodais, orientuojasi ugdyimo, aukl jimo rezultato siekim .

9. Hipotez , jog ikimokyklin s staigos pedagogai mano esant svarbu laikytis Vaiko teisi konvencijoje numatyt nuostat , galinan i pl toti humani-k aplink , pasitvirtino. Kaip rodo rezultatai visi tirti pedagogai mano, kad vaikas, lankantis ikimokyklin staig turi teis humani-k aplink joje ir tai stengiasi gyvendinti uftikrindami vaik teises vaik darflelyje.

REKOMENDACIJOS

kurti humanišką aplinką ikimokyklinėje staigoje būt pravartu labiau rinktis vaiko asmenybę orientuotą ugdymo bendravimo modelį nei adaptyvų, vaiką drausminantį, nes pastarasis, kaip parodė tyrimo rezultatai, išaukia vaiką baimę, nusivylimą, nesaugumą, nepasitikėjimą savimi ir tai yra svarbūs veiksniai stabdantys humanišką aplinkos kūrimą vaikų darželėlyje.

2. Tyrimo rezultatai parodė, jog pedagogams vadovaudamosi Vaiko teisių konvencijoje suformuluotomis nuostatomis stengiasi užtikrinti jo gyvendinimą vaikų darželėlyje kiek labiau dėvejodamos dėl vaiko teisių identifikavimo užtikrinimo. Rekomenduojama pedagogams nepamiršti, jog kiekviena vaiko asmenybė yra savita, išskirtinė ir –ia teisė vaikui būtina saugoti ir garantuoti.
3. Pedagogams būtina nepamiršti, jog teisių užtikrinimas prevencinė informaciją apie psichotropines medžiagas ir jų apsaugojimą yra būtinas, nes vaikai, atitinkamai pagal savo brandumą turi turėti finiš galimybę juos apsaugoti nuo nelaimingų atsitikimų susidarius su vaistais, cheminėmis priemonėmis, svaigalais ir t.t.
4. Jauniems pedagogams neturintiems pedagoginio stažo, aukštesnės kvalifikacijos siūlytina drąsiai gyvendinti Vaiko teisių konvencijoje suformuluotas nuostatas nedvejotant dėl jų svarbos vaikui ir jo visapusiškai gerovei.

LITERATŪRA

1. Aramavičiūtė V. (1985). Mokinių dorovinės pozicijos formavimas: Monografija, Kaunas: Mokslo ir švietimo tyrimų institutas.
2. Aramavičiūtė V. (1985). Mokinių dorovinės pozicijos formavimas: Monografija, Kaunas: Mokslo ir švietimo tyrimų institutas.
3. Aramavičiūtė V. (1998). Ugdymo samprata. Vilnius: VU leidykla.
4. Aramavičiūtė V. (2005). Auklį jimas ir dvasinį asmenybės branda. Vilnius: Gimtasis žodis.
5. Bakutytė R. (1998). II-IV klasi mokinių humaniškumo brandos ypatumai // Acta Pedagogica Vilnensia.5.
6. Bakutytė R. (2001). Pradinė klasi humaniškumo ugdymas. Mūsų vaikai: Mūsų leidykla.
7. Bitinas B. (1990). Bendrosios pedagogikos pagrindai. Vilnius.
8. Bitinas B. (1995). Auklį jimo procesas. Mūsų vaikai, Mūsų pedagoginis institutas.
9. Bitinas B. (2004). Hodegetika. Vilnius: Kronta.
10. Blencke H.H., Dienst H.G. (1999). Vom Spielzeug und vom Spielen. Ratgeber für gutes Spielzeug. Berlin.
11. Butkienė G., Kepalaitė A. (1996). Mokymasis ir asmenybės brandimas. Pedagoginės psichologijos vadovas studentams, mokytojams, tėvams. Vilnius: Margi rašai.
12. Cauglin Pamela. A. (1997). Vaikų orientuotų grupių kūrimas. Vilnius: Lietus.
13. Copley A.J. (2001). Creativity in education and learning. UK.
14. Dodge, Diane Trister. (2007). Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius.
15. Dodge, Diane Trister. (2008). Ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymas. Vadovas tėvams. Vilnius.
16. Dženukaitė S. (1984). Paauglių dorovinio idealo bruožai. Kaunas: Mokslo ir švietimo tyrimų institutas.
17. Dženukaitė S. (1990). Dorovinės pozicijos pradžios formavimas pradinėse klasėse: Metodinės rekomendacijos. Vilnius: Pedagogikos mokslinio tyrimo institutas.
18. Dženukaitė S. (1991). Mokinių nepamokomos veiklos tobulinimas. Vilnius: Pedagogikos mokslinio tyrimo institutas.
19. Encyclopedia Britannica. (1963). Chicago. T. 11.
20. Fromas E. (1992). Menas mokyti. Vilnius: Valstybinis leidybos centras
21. Girnius J. (1995). Rašai. III. Vilnius: Mintis.
22. Grafiienė V., Rimkienė R. (1993). Ikimokyklinio ugdymo gairės. Vilnius: Leidybos centras.
23. Heidegeris M. (1995). Rinktiniai rašai. Vilnius: mintis.
24. Husserlis E. (1989). Meditacija apie atsakingo individualaus ir visuomeninio gyvenimo idėjų istoriją. I–XX a. ufsienio etikos. Vilnius.

n kriterij aprašas. [fili r ta:2007-10-22]. Prieiga per
mas/docs/ikimokyklinis/aprasas%20-

26. Jovaiša L. (1993). Edukologijos pradmenys. Vilnius: Agora.
27. Jovaiša L. (1995). Hodegetika: aukl jimo mokslas. Vilnius: Agora.
28. Jovaiša L. (1997). Edukologijos pradmenys. Kaunas: Technologija.
29. Jovaiša L. (2001). Edukologijos pradmenys. TŲauliai, TŲauli universiteto leidykla.
30. Jovaiša L. (2003). Hodegetika. Vilnius: Agora.
31. Juodaityt A. (2003). Socializacija ir ugdymas vaikyst je. TŲauliai: Petro ofsetas.
32. Juodaityt A. (2003). Vaikyst s fenomenas: socialinis-edukacinis fenomenas. TŲauliai: TŲauli universiteto leidykla.
33. Kalenda . (1981). Dorov s samprata. Vilnius: Mintis.
34. Kabašinskait D. (2006). Childø rights and policy: the contexts of social educational reconstructiondoctoral dissertation : social science, education (07 S). TŲauli universiteto leidykla.
35. Ko i nas R. (1992). Humanistin psichologija: nuo protesto link transcendencijos. Nr.12 p.8
36. Kohn A. (2001). Five reasons to stop saying šGood job!ø Young Cirdren 56(5)24- 28
37. Konfucijus.(1994). Apm stymai ir pa-nekesiai. Vilnius: Pradai.
38. Lepe-kien V.(1996). Humanistinis ugdymas mokykloje. Vilnius: Valstybinis leidybos centras.
39. Lepe-kien V. ir kt. (2001). Mokykla ant humani-kumo pamat . Vilnius: VPU.
40. Lietuvos Respublikos –vietimo statymas. [fili r ta: 2007-10-10]. Prieiga per internet : http://www.smm.lt/teisine_baze/istatymai.htm
41. Lyseight- Jones P. (1996). fimogaus teis pradffios mokykloje// TŲvietimo apie fimogaus teises ufdaviniai. Vilnius.
42. Maceina A. (1990). Tautinis aukl jimas// Pedagoginiai ra-tai. Kaunas: TŲiesa.
43. Maritain J. (1995). Integralinis humanizmas// Kult ra ir religija. Vilnius: Pradai.
44. Maslow A. (2006). Motyvacija ir asmenyb . Vilnius: Apostrofa.
45. Mondeikien L. (1978). Vaik dorovini savybi ugdymas. TŲauliai.
46. Mondeikien L. (1989). Jaunesniojo mokyklinio amfliaus vaik dorovini flini ir elgesio vienyb s formavimas :paskait konspektas. Vilnius.
47. Mork nien J.(1995). Humanizmas. Filosofin s teorijos metmenys. Vilnius: Baltic ECO.
48. Rodflersas C. (1989). Harmoningai gyvenan io fimogaus samprata// Psichologija.Nr 9
49. Socialini g dffi vadovas.(2001). Vilnius: G. Kuskio firma.
50. Perecas M. Minzelis B. Vimeris H. (1990). K tur t flinoti t vai? Kaunas: TŲiesa.

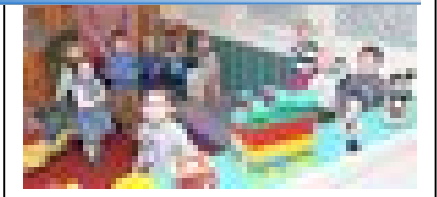
- Teisi Konvencijos nagrinėjimo pradinė klasė metodika.
 cijos ir dokumentacijos centras.
 Vaiko teisi apsaugos problemos. Vaikas visuomenėje ir jo
 socializacija. Vilnius.
53. Malkauskis S. (1992). Rinktiniai rašiniai. I knyga. Vilnius: Mintis.
 54. Meiceris. (1989). Kultūra ir etika. Vilnius: Mintis.
 55. Ueckienė L. (2003). XX a. Pedagogikos kryptys ir tvirtinimo sistemos. Monografija.
 Tėvai: Tėvų universiteto leidykla.
 56. Valickas G. (1997). Psichologinis asocialaus elgesio ištakos. Monografija. Vilnius: Lietuvos
 teisės akademija
 57. Vaikų teisės: Nuostatų gyvendinimas. (2002). Vilnius: Vaikų teisių informacijos centras
 58. Vaiko teisių programavimas. Kaip programavime pritaikyti teisių mis pagrįstu
 požiūrius. (2002). Vilnius.
 69. Vaiko teisių apsaugos pagrindiniai statymai. [žiūrėti: 2007-11-05]. Prieiga per internetą :
 LR_vaiko%20teisiu_apsaugos_pagrindu_istatymas.htm - 135k
 60. LR Vaiko Teisių apsaugos statymai. (1995). Valstybės žinios. Nr.33. 1996 balandžio 12
 2002 m. gruodžio 12 d. LR Vyriausybės nutarimas Nr. 1983 „Dėl bendrųjų Vaiko teisių
 apsaugos tarnybų nuostatų patvirtinimo“
 61. Vėrinis: ikimokyklinio ugdymo gairės. (1993). Vilnius: Leidybos centras.
 62. Vėnas. (1990). Rašiniai. I. Vilnius: Mintis.
 62. Viemaitis V. (1977). V. Jono Vabalos- Gudaičio etika. //Etika ir humanizmas (etikos etudai).
 Vilnius: Mintis.
 64. Viemaitis V. (1977). Dorovinis asmenybės pozicija // Etika ir humanizmas. Vilnius: Mintis.
 65. Viemaitis V. (1983). Dorovinės vokos. Vilnius: Mintis.
 66. Viemaitis V. (2005). Etikos flosifos. Vilnius: Rosma.
 67. Vilienė A. (2003). Hodegetika. Utena.
 68. Vilionis J. M. (1997). Paėskaitė apie krikėioniėkėjė dorė kaip humaniėkė santyki
 ugdymo pamatė. Tvirtinimo reforma ir mokytojų rengimas. IV tarptautinė mokslinė konferencija.
 Mokslo darbai.
 69. Viukauskienė R. (1996) Raidos psichologija. Vilnius: Valstybinis leidybos centras.
 70. Viukauskienė R. (2002). Raidos psichologija. Vilnius: Margi rašiniai.
 71. . . . (1998). , , :
 . . . 3. : . . .



*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

PRIEDAI



Gerbiami pedagogai,

Maloniai prasytume dalyvauti tyrime, kurio tikslas - išsiaiškinti vaikų auklėjimo procese taikomus auklėjimo metodus. Jūsų pateikta informacija bus **konfidenciali**. Anketoje nėra **teisingu** ar **neteisingu** atsakymų. Jūsų tikėtis atsakymų, kuris atrodo jums priimtinausias.

IŠ ANKSTO DĖKOJAME UŽ ATSAKYMUS IR LINKIME SĖKMĖS!!!

Jūsų amžius	<input type="radio"/> 20-30m.	<input type="radio"/> 30-40m.	<input type="radio"/> 40-50m.	<input type="radio"/> 50-60m.	<input type="radio"/> 60 ir daugiau
Profesinė kvalifikacija	<input type="radio"/> auklėtoja	<input type="radio"/> vyr. auklėtoja	<input type="radio"/> metodininkė	<input type="radio"/> ekspertė	
Pedagoginio darbo stažas	<input type="radio"/> 1-5m.	<input type="radio"/> 5-10m.	<input type="radio"/> 10-20m.	<input type="radio"/> 20-30m.	<input type="radio"/> 30-40m. ir daugiau

1. Ugdydama vaikus stengiuosi rodyti teigiamą asmeninį pavyzdį:

- a) Visada
- b) Kartais
- c) Niekada

2. Auklėdama vaikus, dažniausiai jiems stengiuosi demonstruoti:

- a) Teigiamą pavyzdį
- b) Neigiamą pavyzdį
- c) Ir tokį, ir tokį.

3. Manau, kad auklėjant vaikus labiausiai reikia:

- a) juos drausminti, ugdyti paklusnumą suaugusiems
- b) stengtis susitarti su vaiku, atsivielgti jo poreikius
- c) Reikia ir ugdyti paklusnumą, ir atsivielgti vaiko poreikius.

5. Manau, jog nuo auklėjimo metodų taikymo, priklauso vaiko humaniškumas

- a) Taip
- b) Ne
- c) Nežinau

6. Kaip dažnai bendraujant su vaikais Jums pavyksta:

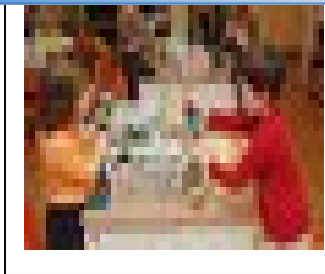
	Teiginiai	Labai dažnai	Dažnai	Retkarbiais	Beveik nebena
1.	Kalbant su vaikais, stengiuosi, kad mano kalba būtų emocionali, išraiškinga:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
2.	Bendraudama su vaikais stengiuosi išvelgti jų problemas ir padėti jas išspręsti.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

	gerų ugdymo vaikus drausminu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
	taikau stimuliavimą (pažadą atlyginti, išreiškiu pasitikėjimą ir pan.)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5.	Kreipiu dėmesį į sukurtą grupės aplinką:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
6.	Nepaklusniems vaikams taikau bausmes:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Dar kart nuo-irdffiai d kojame ufl atsakymus! ☺

P.S. Tyrim atlieka Tylauli universiteto, Edukologijos fakulteto, Vaik teisi apsaugos vadybos studij
programos II kurso magistrant Reda Burbait





Gerbiami pedagogai,

Maloniai prašome atsakyti pateiktus anketos klausimus. Mums rūpi Jūsų nuomonė apie vaiko teises ir jų užtikrinimą vaikų darželyje.

Jūsų pateikta informacija bus **konfidenciali**. Anketoje nėra **teisingu** ar **klaidingu** atsakymų. Fiktyvūs atsakymai, kuriais Jums atrodo **priimtinausias**. Tikimės, kad pildant anketą neiškilis jokių sunkumų ar neskundų. Priešingu atveju, galite kreiptis internetiniu adresu redbur@gmail.com arba skambinti telefonu +37067902986. ir išsakyti Jums kilusius neskundus ar pasiūlymus.

IŠ ANKSTO DĖKOJAME UŽ ATSAKYMUS IR LINKIME SĖKMĖS!

Jūsų amžius	<input type="radio"/> 20-30m.	<input type="radio"/> 30-40m.	<input type="radio"/> 40-50m.	<input type="radio"/> 50-60m.	<input type="radio"/> 60 ir daugiau
Profesinė kvalifikacija	<input type="radio"/> auklėtoja	<input type="radio"/> vyr. auklėtoja	<input type="radio"/> metodininkė	<input type="radio"/> ekspertė	
Pedagoginio darbo stažas	<input type="radio"/> 1-5m.	<input type="radio"/> 5-10m.	<input type="radio"/> 10-20m.	<input type="radio"/> 20-30m.	<input type="radio"/> 30-40m. ir daugiau

1. Manau, jog vaikas lankantis ikimokyklinę įstaigą turi teisę į humanišką aplinką joje.

- a) Visada
- b) Kartais
- c) Niekada

2. Manau, jog nuo vaiko teisių užtikrinimo priklauso humaniškos aplinkos kūrimas ikimokyklinėje įstaigoje.

- a) Visada
- b) Kartais
- c) Niekada

3. Auklėdama vaikus ikimokyklinėje įstaigoje stengiuosi užtikrinti šias vaikų teises:

Eil. Nr.	Teiginiai	Labai dažnai	Dažnai	Retkarčiais	Beveik nebūna
3.1	Svarbiausia- vaiko interesai.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3.2	Teisė į lygybę	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

	omon visais j atsifvelgiant jo	O	O	O
3.4	Teis informacij prisidedan i prie jo socialin s, dvasin s, dorovin s gerov s, skatinant jo fizin bei psichin vystym si.	O	O	O
3.5	Teis apsaug nuo vairiausio pob dffio fizinio bei psichologinio smurto, fcidin jim , prieffi ros nebuvimo, ner pestingo elgesio ar i-naudojimo.	O	O	O
3.6	Teis tokias ugdymo, aukl jimo s lygas, koki reikia jo fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam ir socialiniam vystymuisi.	O	O	O
3.7	Teis drausm , kuri b t palaikoma metodais atspindiniais pagarb vaiko orumui.	O	O	O
3.8	Teis poils ir laisvalaik dalyvaujant flaidyn se ir jo amffi atitinkan iuose pramoginiuose renginiuose, dalyvaujant kult riname, visuomeniniame gyvenime.	O	O	O
3.9	Teis prevencin informacij apie psichotropines medffiagas ir apsisaugojimo nuo j b dus	O	O	O

Dar kart d kojame ufl atsakymus!!!

Tyrim atlieka TMvauli universiteto, Edukologijos fakulteto, Vaik teisi apsaugos vadybos studij programos II kurso magistrant Reda Burbait



Stebėjimo protokololas

Pasirinktasis aukl jimo modelisí í

Dataí í í í í .. Grup í í í . Laikas: nuoí í í í .ikif í í í

Rodomieji metodai	Teiginiai	K.	K.	K.	K.
	Taikaus susitarimo pavyzdys	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Pasitik jimas aukl toja saugant paslapt .	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Vaiko problemos fivalgos ir pagalba jam.	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
Sakytiniai metodai	Aukl tojos patarimas, jog mu-imaisis n ra geriausiaiis problemos sprendimo b das	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Aukl toja persp ja kilus nesutarimui kreiptis j .	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	I-klausu vaik , perfrazuoja jo pasakyt mint , rodydama jog sigilino jo problem .	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Aukl tojos kalba kalbant su vaikais i-rai-kinga, emocionali, sudominanti vaikus	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
Individual s pokalbiai su vaiku sigilinant jo problem	K.	K.	K.	K.	
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai	
Kalb jimasis su vaiku vaiko	K.	K.	K.	K.	
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai	

Veikdinamieji metodai	Vaikui pavargus darant ufdduot leidfiama pails ti	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	vertinami veiklos rezultatai: Kruop-tumas	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	I-radingumas	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Tvarkingumas	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
Gerai atlikt ufdduot	K.	K.	K.	K.	
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai	
Sudrausminama ufl bla-kym si atliekant veikl	K.	K.	K.	K.	
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai	
Pra-oma patobulinti pataisyti darbel , atliekam ufdduot l	K.	K.	K.	K.	
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai	
Aukl toja neuflskaito ufdduoties liepdama vaikui j perdaryti	K.	K.	K.	K.	
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai	
Stimuliaciniai	Pasitelkdama kv pirmu sudomina vaikus b simai veiklai	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
Aukl toja paveda atlikti vaikams	K.	K.	K.	K.	
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai	

	bei s kme				
	Aukl toja pritaria vaikui, jo nuomonei	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Pagiria vaikus: ufl gerai atlikt ufduot , veikl .	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Ufl grafl tarpusavio bendravim	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Ufl sugeb jim susirasti veikl laisvalaikio metu	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Aukl toja paskatina labiau pasistengti atliekant ufduot	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Tvarkant flaislus	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Aukl toja pad koja ufl grafl elges prie stalo	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Mandagum valgant pavalgus	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Mandagum pasisveikinant, atsisveikinant	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	Pagiria ufl tvarkingai	K.	K.	K.	K.
		Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai

		K.	K.	K.
Ufl sutvarkytus stal ius, spinteles	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
Nesibla-kym , netrukdan- nei sau, nei draugui pokai io metu	K.	K.	K.	K.
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
Dailiai sud tus r belius prie- mieg	K.	K.	K.	K.
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
Savitvarkos, higienos g dffius	K.	K.	K.	K.
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
Aukl toja skiria bausm ufl neklausym jos pra-ymo(pra-ant nusiraminti s dint ramyb s kampelyje)	K.	K.	K.	K.
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
Pedagog pabr fia leistin laukiam vaik elges : Tarpusavio susitarimo bendravimo metu;	K.	K.	K.	K.
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
Prie stalo	K.	K.	K.	K.
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
Atliekant savitvarkos g dffius	K.	K.	K.	K.
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
Miegamajame	K.	K.	K.	K.
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai
	K.	K.	K.	K.
	Komentarai	Komentarai	Komentarai	Komentarai



*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[*Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features*](#)

--	--	--	--

Autokratinis auklėjimo stilius
2009- 01- 12 ó 2009-01-23

Metodai	Metodo savitumas	Auklėjimo metodų taikymas vaikų auklėjime
Rodomieji	Teigiamas asmeninis paties pedagogo pavyzdys, pedagogo teisingumas, vaik nediskriminavimas, vidini i-gyvenim flvalga	Aukl toja rodo vaikams taikaus tarpusavio susitarimo pavyzd (2) Aukl toja suteikia pagrind vaikams pasitik ti ja saugant paslapt (3) Aukl toja flvelgia vaiko kilusi problem ir padeda jam j i-spr sti(5)
Sakytiniai	Informacijos perteikimas, tikin jimas, nurodymai apie elges konkre ioje situacijoje, prieflasties- pasekm s ry-ys. Pedagogo rei-kiamos emocijos(mimika, pantomimika) veiksmai: agresyvumas, meilumas, sielvartas, pasitik jimas. Pedagogo balso intonacija(pakelta, rami). Leidflia ugdytiniui i-sikalb ti, i-klausoj , parodo susir pinim vaiko problema. Kalba vaiko gyje. Tarpusavio bendravimas paremtas pasitik jimo pagarbos santykiais.	Aukl toja pataria vaikui, jog mu-imasis n ra tinkamiausias problemos sprendimo b das, nes jis i-aukia abiej vaik nusivylim ir suirzrim , -irdg l (4); aukl toja persp ja, jog kilus tarpusavio nesusipratimui, konfliktui reikia kreiptis -alia esan ius suaugusius, i-vengiant fizinio ar emocinio smurto (3); I-klausoj vaik , perfrazuoja jo pasakyt mint , rodydama vaikui, jog sigilino jo problem , parodo, jog pasirengusi jam pad ti j -spr sti (5); aukl tojos kalba kreipiantis vaikus bendraujant su jais, kalba i-rai-kinga, emocionali, taiginga, sudominanti vaikus(7); Individual s pokalbiai su vaiku sigilinant jo asmenin problem , patirt vyk (4); kalb jimas su vaiku jo gyje (5);
Veikdinamieji	Kaupiama patirtis traukiant aukl tinius praktin veickl . pareigojim kontroliavimas ugdant vaik drausmingum ir atsakomyb , bei geb jim vertinti savo ir kit veiksmus. Praktin s veiklos rezultat vertinimas.	Vaikui pavargus atliekant paskirt uflduot , darant darbel leidflliama pails ti(2); vertinami vaik veiklos rezultatai: ufl kruop-tum (5), i-radingum (3), ufl tvarkingum (3), ufl gerai atlikt uflduot (4). Si loma susikaupti atliekant uflduot (3),sudrausminama ufl bla-kym si atliekant veickl (2). Pra-oma patobulinti, pataisyti darbel , atliekama uflduot l (3). Aukl toja neufkskaito atlikto darbo, uflduoties, reikalaudama perdaryti(0)
Stimuliaciniai	Naudojamas flodis, veiksmas ar daiktas prasminant ir tvirtinant humani-k elges . kv pimas, pafladas atlyginti, pasitik jimas, traukimas domi veickl , pritarimas, pad ka, pagyrimas, apdovanojimas, paskatinamas j pasitik jimas savo geb jimais ir g dfliais.	Aukl toja pasitelkdama kv pirmu sudomina vaikus b simai veicklai(5); pedagog paveda atlikti uflduotis vaikams i-reik-dama pasitik jim jais, j sugeb jimais, s kme(4); aukl toja pritaria vaikui, jo nuomonei(4); pagiria vaikus: ufl gerai atlikt veickl , uflduot (5), ufl grafl tarpusavio bendravim (flaidfliant)(4), ufl sugeb jim savaranki-kai susirasti veickl

	<p>mas bausm s vykdymo nimo kampelis, stino, laukiamo elgesio pabr flimas</p>	<p>laisvalaikio metu(5). Aukl toja paskatina vaikus labiau pasistengti atliekant ufdtuot (3), tvarkant flaislus(6). Aukl toja pad koja ufl graflu elges prie stalo(3), mandagum valgant, pavalgius(3) pasisveikinant, atsisveikinant(4). Pagiria ufl tvarkingai sutvarkytus flaislus(3), ufl sutvarkytus stal ius, spinteles(2), nesibla-kym netrukdamant nei sau nei draugui pokai io metu(5) Dailiai sud tus r belius prie- mieg (2), savitvarkos, higieninius g dffius(4). Aukl toja skiria bausm ufl neklausym jos pra-ymo(pra-ant nusiraminti ir pagalvoti apie savo elges s dint ramyb s kampelyje) (4). Pedagog pabr flia leistin , laukiam vaik elges : tarpusavio su(si)tarimo bendravimo metu, flaidffiant(5), prie stalo(5), atliekant savitvarkos g dffius(4), miegamajame(2), lauke(5).</p>
<p>Pastabos</p>	<p>Vaik ir pedagogo tarpusavio bendravimas paremtas pasitik jimu, draugi-kumu. Vaikai nebijo i-sakyti savo nuomon , j apginti. Grup je nesijau ia psichologin s tampos, baim s, nepasitik jimo jausmo. Pedagogui puikiai pavyksta organizuoti veinkl , tarpusavio demokrati-kus santykius. Puikiai randami tarpusavio vaik , vaik ir pedagogo kompromisai, ugdytiniai vykdo pedagogo pra-ymus.</p>	

Autoritarinis auklėjimo stilius

2009- 01- 26 ó 2009-01-30

Metodai	Metodo savitumas	Auklėjimo metodų taikymas vaikų auklėjime
<p>Rodomieji</p>	<p>Teigiamas asmeninis paties pedagogo pavyzdys, pedagogo teisingumas, vaik nediskriminavimas, vidini i-gyvenim flvalga</p>	<p>Aukl toja rodo vaikams taikaus tarpusavio susitarimo pavyzd (2) Aukl toja flvelgia vaiko kilusi problem ir padeda jam j i-spr sti(2)</p>
<p>Sakytiniai</p>	<p>Informacijos perteikimas, tikin jimas, nurodymai apie elges konkre ioje situacijoje, prieflasties- pasekm s ry-ys. Pedagogo rei-kiamos emocijos(mimika, pantomimika) veiksmai: agresyvumas, meilumas, sielvartas, pasitik jimas. Pedagogo balso intonacija(pakelta, rami). Leidffia ugdytiniui i-sikalb ti,</p>	<p>Aukl toja pataria vaikui, jog mu-imasis n ra tinkamiausias problemos sprendimo b das, nes jis i-aukia abiej vaik nusivylim ir suirzim , -irdg l (3);Aukl toja skatina vaikus deramo elgesio prie stalo kritikuodama vaikus, reik-dama jiems pastabas(7); aukl toja pakeltu tonu persp ja vaikus susitvarkyti i-m tytus flaislus(5) ; I-klauso vaik , perfrazuoja jo pasakyt mint , rodydama vaikui, jog sigilino jo problem , parodo, jog</p>

	do susir pinim n. Kalba vaiko io bendravimas jimo pagarbos santykiais.	pasirengusi jam pad ti j –spr sti (0); aukl tojos kalba kreipiantis vaikus bendraudant su jais, kalba i-rai-kinga, emocionali, taiginga, sudominanti vaikus(3); Individual s pokalbiai su vaiku sigilinant jo asmenin problem , patirt vyk (1); kalb jimasis su vaiku jo gyje (0);
Veikdinamieji	Kaupiama patirtis traukiant aukl tinius praktin veikl . pareigojim kontroliavimas ugdant vaik drausmingum ir atsakomyb , bei geb jim vertinti savo ir kit veiksmus. Praktin s veiklos rezultat vertinimas.	Vaikui pavargus atliekant paskirt ufduot , darant darbel leidfiama pails ti(0);aukl tojos nuomone blogai nupie-tas pie-inys supl -omas liepiant perpie-ti(3) vertinami vaik veiklos rezultatai: ufl kruop-tum (2), ufl tvarkingum (2), ufl gerai atlikt ufduot (3). Griefftai persp jama susikaupti atliekant ufduot (5),sudrausminama ufl bla-kym si atliekant veikl (6). Pra-oma patobulinti, pataisyti darbel , atliekama ufduot l (5)
Stimuliaciniai	Naudojamas flodis, veiksmas ar daiktas prasminant ir tvirtinant humani-k elges . kv pimas, pafldas atlyginti, pasitik jimas, traukimas domi veikl , pritarimas, pad ka, pagyrimas, apdovanojimas, paskatinamas j pasitik jimas savo geb jimais ir g dffiais. Parinktas tinkamas bausm s dydis, jos vykdymo forma(nusiramavimo kampelis, k dute ir t.t.), leistino, laukiamo elgesio pabr flimas	Aukl toja pasitelkdama kv pirmu sudomina vaikus b simai veiklai(2); pedagog paveda atlikti ufduotis vaikams i-reik-dama pasitik jim jais, j sugeb jimais, s kme(1); pagiria vaikus: ufl gerai atlikt veikl , ufduot (1) Aukl toja liepia vaikams labiau pasistengti atliekant ufduot (5).visiems girdint i-sako kritik vaikams(7) Aukl toja pad koja ufl graflu elges prie stalo(0), pasisveikinant, atsisveikinant(1). Pagiria: ufl tvarkingai sutvarkytus flaislus(1), ufl sutvarkytus stal ius, spinteles(1), nesibla-kym netrukdant nei sau nei draugui pokai io metu(1), dailiai sud tus r belius prie- mieg (0), savitvarkos, higieninius g dffius(0). Aukl toja pasteb jusi netvarkingai sud tus vaik r bus meta ant flem s, liepia tvarkingai susid ti(4) Aukl toja skiria bausm ufl neklausym jos pra-yimo(pra-ant nusiraminti ir pagalvoti apie savo elges s dint ramyb s kampelyje) (1)aukl ja grieftu tonu visiems vaikams girdint(5) . Pedagog pabr flia leistin , laukiam vaik elges : tarpusavio su(si)tarimo bendravimo metu, flaidffiant(5), prie stalo(5), atliekant savitvarkos g dffius(4), miegamajame(2), lauke(5).
Pastabos	Grup je tvyro tampa ir baim . Vaikams kalbantis su aukl toja ratelyje n ra bla-kymosi. Vaikai atsakin ja aukl tojos ufduodamus klausimus, ramiai flaidffia rato flaidim . Laisvo laiko metu, vaikams flaidffiant grup je ramu, n ra didelio -urmulio, vaikai tarpusavyje kalbasi tyliai. Labiau flaidffia prie stalo, stalo flaidimus. Nepasistebi glaudus tarpusavio bendravimas tarp pedagogo ir ugdytini . Veiklos metu, atliekant ufduotis(ypa pie-iant, aplikuojant) nepasirei-kia vaik k ryba, fantazija, nes viskas turi b ti tiksliai nenukrypstant	

okratinis auklėjimo stilius

2009- 02- 09 ó 2009-02-13

Metodai	Metodo savitumas	Auklėjimo metodų taikymas vaikų auklėjime
Rodomieji	Teigiamas asmeninis paties pedagogo pavyzdys, pedagogo teisingumas, vaik nediskriminavimas, vidini i–gyvenim flvalga	Paimdama i– vaiko, paduodama vaikui visada pasako a i , pra–om(5 i–5) Aukl toja rodo vaikams kaip ji spr st kilusi konfliktin situacij taikiu b du(3) Aukl toja skirsto vaikus, yra ne vienodai teisinga(0) Aukl toja flvelgia vaiko kilusi problem ir padeda jam j i–spr sti(5)
Sakytiniai	Informacijos perteikimas, tikin jimas, nurodymai apie elges konkre ioje situacijoje, prieflasties- pasekm s ry–ys. Pedagogo rei–kiamos emocijos(mimika, pantomimika) veiksmai: agresyvumas, meilumas, sielvartas, pasitik jimas. Pedagogo balso intonacija(pakelta, rami). Leidflia ugdytiniui i–sikalb ti, i–klauso j , parodo susir pinim vaiko problema. Kalba vaiko gyje. Tarpusavio bendravimas paremtas pasitik jimo pagarbos santykiais.	Aukl toja pataria vaikui, jog mu–imasis n ra tinkamiausias problemos sprendimo b das, nes jis i–aukia abiej vaik nusivylim ir suirzrim , –irdg l (5); aukl toja persp ja, jog kilus tarpusavio nesusipratimui, konfliktui reikia kreiptis –alia esan ius suaugusius, i–vengiant fizinio ar emocinio smurto (3); I–klauso vaik , perfrazuoja jo pasakyt mint , rodydama vaikui, jog sigilino jo problem , parodo, jog pasirengusi jam pad ti j –spr sti (4); aukl tojos kalba kreipiantis vaikus bendraujant su jais, kalba i–rai–kinga, emocionali, taiginga, sudominanti vaikus(3); kalb jimasis su vaiku jo gyje (5); aukl tojai kalbant su vaikais(vaiku)kalba rami be pakelto tono(4 kartai i– 4)(kad atkreipti d mes , nuraminti vaikus, aukl toja pasinaudoja varpeliu).
Veikdinamieji	Kaupiama patirtis traukiant aukl tinius praktin veinkl . pareigojim kontroliavimas ugdant vaik drausmingum ir atsakomyb , bei geb jim vertinti savo ir kit veiksmus. Praktin s veiklos rezultat vertinimas.	Vaikui pavargus atliekant paskirt ufduot , darant darbel leidflia pails ti(2); vertinami vaik veiklos rezultatai: ufl kruop–tum (5), i–radingum (3), ufl tvarkingum (3), ufl gerai atlikt ufduot (4). Si loma susikaupti atliekant ufduot (3),sudrausminama ufl bla–kym si atliekant veinkl (2). Pra–oma patobulinti, pataisyti darbel , atliekama ufduot l (3). Aukl toja neufskaito atlikto darbo, ufduoties, reikalaudama perdaryti(0)
Stimuliaciniai	Naudojamas flodis, veiksmas ar daiktas prasminant ir tvirtinant humani–k elges . kv pimas, pafladas atlyginti, pasitik jimas, traukimas domi veinkl ,	Aukl toja pasitelkdama kv pimu sudomina vaikus b simai veiklai(5); pedagog paveda atlikti ufduotis vaikams i–reik–dama pasitik jim jais, j sugeb jimais, s kme(4); aukl toja pritaria vaikui, jo

	<p>Parinktas tinkamas baudm s dydis, jos vykdyto forma(nusiramimo kampelis, k dute ir t.t.), leistino, laukiamo elgesio pabr flimas</p>	<p>ka, pagyrimas, paskatinamas j vo geb jimais ir liais.</p> <p>nuomonei(4); pagiria vaikus: ufl gerai atlikt veikl , ufduot(5), ufl grafl tarpusavio bendravim (flaidffiant)(4), ufl sugeb jim savaranki-kai susirasti veikl laisvalaikio metu(5). Aukl toja paskatina vaikus labiau pasistengti atliekant ufduot (3), tvarkant flaislus(6). Aukl toja pad koja ufl graflu elges prie stalo(3), mandagum valgant, pavalgius(3) pasisveikinant, atsisveikinant(4). Pagiria ufl tvarkingai sutvarkytus flaislus(3), ufl sutvarkytus stal ius, spinteles(2), nesibla-kym netrukdamt nei sau nei draugui pokai io metu(5)</p> <p>Dailiai sud tus r belius prie- mieg (2), savitvarkos, higieninius g dffius(4). Aukl toja skiria baudm ufl neklausym jos pra-ymo(pra-ant nusiraminti ir pagalvoti apie savo elges s dint ramyb s kampelyje) (4). Pedagog pabr flia leistin , laukiam vaik elges : tarpusavio su(si)tarimo bendravimo metu, flaidffiant(5), prie stalo(5), atliekant savitvarkos g dffius(4), miegamajame(2), lauke(5).</p>
--	---	--

Autoritarinis auklėjimo stilius

2009- 02-23 ó 2009-02-27

Metodai	Metodo savitumas	Auklėjimo metodų taikymas vaikų auklėjime
Rodomieji	Teigiamas asmeninis paties pedagogo pavyzdys, pedagogo teisingumas, vaik nediskriminavimas, vidini i-gyvenim flvalga	Pedagogas negatyviai sureaguoja vaiko nepaklusnum (4); pasirei-kia skirstymas vaik patinkan ius ir nepatinkan ius(3) pedagogas rodo vaikams taikaus tarpusavio bendravimo pavyzd (2) aukl toja atkreipia vaik d mes rodydama kaip reikia tinkamai elgtis prie stalo(1)
Sakytiniai	Informacijos perteikimas, tikin jimas, nurodymai apie elges konkre ioje situacijoje, prieflasties- pasekm s ry-ys. Pedagogo rei-kiamos emocijos(mimika, pantomimika) veiksmai: agresyvumas, meilumas, sielvartas, pasitik jimas. Pedagogo balso intonacija(pakelta, rami). Leidffia ugdytiniui i-sikalb ti,	Aukl toja pataria vaikui, jog mu-imasis n ra tinkamiausias problemos sprendimo b das, nes jis i-aukia abiej vaik nusivylim ir suirzim , -irdg l (2);Aukl toja skatina vaikus deramo elgesio prie stalo kritikuodama vaikus, reik-dama jiems pastabas(6); aukl toja pakeltu tonu persp ja vaikus susitvarkyti i-m tytus flaislus(5) ; aukl tojos kalba kreipiantis vaikus bendraujant su jais, kalba i-rai-kinga, emocionali, taiginga,

	do susir pinim n. Kalba vaiko io bendravimas jimo pagarbos santykiais.	sudominanti vaikus(0);aukl tojos kalba sakmi(5) Individual s pokalbiai su vaiku sigilinant jo asmenin problem , patirt vyk (1); kalb jimasis su vaiku jo gyje (0);
Veikdinamieji	Kaupiama patirtis traukiant aukl tinius praktin veikl . pareigojim kontroliavimas ugdant vaik drausmingum ir atsakomyb , bei geb jim vertinti savo ir kit veiksmus. Praktin s veiklos rezultat vertinimas.	Vaikui pavargus atliekant paskirt ufdduot , darant darbel leidffliama pails ti(0);aukl tojos nuomone blogai nupie-tas pie-inys supl -omas liepiant perpie-ti(2) vertinami vaik veiklos rezultatai: ufl kruop-tum (0), ufl tvarkingum (1), ufl gerai atlikt ufdduot (1). Griefftai persp jama susikaupti atliekant ufdduot (6),sudrausminama ufl bla-kym si atliekant veikl (6). Pra-oma patobulinti, pataisyti darbel , atliekama ufdduot l (4) vaikui neleidffliama ufsiimti kita veikla, kol iki galo neatliktas darbelis(4)
Stimuliaciniai	Naudojamas flodis, veiksmai ar daiktas prasminant ir tvirtinant humani-k elges . kv pimas, pafldas atlyginti, pasitik jimais, traukimas domi veikl , pritarimas, pad ka, pagyrimas, apdovanojimas, paskatinamas j pasitik jimais savo geb jimais ir g dffiais. Parinktas tinkamas bausm s dydis, jos vykdymo forma(nusiramavimo kampelis, k dute ir t.t.), leistino, laukiamo elgesio pabr flimas	Pedagog paveda atlikti ufdduotis vaikams i-reik-dama pasitik jim jais, j sugeb jimais, s kme(2)Aukl toja liepia vaikams labiau pasistengti atliekant ufdduot (4).visiems girdint i-sako kritik vaikams(8) Aukl toja atkreipia vaik d mes , rodydama konkret vaik ir jo grafl elges prie stalo (2),flaidffiant(4). Pagiria: ufl tvarkingai sutvarkytus flaislus(2), ufl sutvarkytus stal ius, spinteles(1), nesibla-kym netrukdam nei sau nei draugui pokai io metu(1), dailiai sud tus r belius prie- mieg (0), savitvarkos, higieninius g dffius(1). pokai io metu griefftai sudrausmina pa-iepia nemiegan ius vaikus.(6) Aukl toja pasteb jusi netvarkingai sud tus vaik r bus meta ant flem s, liepia tvarkingai susid ti(3) Aukl toja skiria bausm ufl neklausym jos pra-yimo(pra-ant nusiraminti ir pagalvoti apie savo elges s dint ramyb s kampelyje) (1)aukl ja griefftu tonu visiems vaikams girdint(6) . Pedagog pabr flia leistin , laukiam vaik elges : tarpusavio su(si)tarimo bendravimo metu, flaidffiant(3), prie stalo(4), atliekant savitvarkos g dffius(4), miegamajame(2), lauke(5).
Pastabos	Grup je jau iama tampa. Vaikai tyliai flaidffia, ufdduot les atlieka kruop-iai, nuo stalo pakyla tik pabaig taip, kai aukl tojai atrodo, kad ufdduotis gerai iki galo atlikta. Vaikams pedagog i-sako daug negatyvi pastab . Vaikai sudrausminami ufl triuk-mavim , jiems taikomos bausm s: griefftas pasodinimas ant k d s, sofas. Aukl toja su vaiku kalba savo gyje. Nekart vaikas atne-a aukl tojai ta- , nune-a jos -iuk-les. Pra-ant nune-ti vartojamos s vokos: onune-k, atne-k, paimkõ vietoj to kad gal t pra-yti vaiko: š ar gali	

Demokratinis auklėjimo stilius

2009- 03-09 ó 2009-03-13

Metodai	Metodo savitumas	Auklėjimo metodų taikymas vaikų auklėjime
Rodomieji	Teigiamas asmeninis paties pedagogo pavyzdys, pedagogo teisingumas, vaik nediskriminavimas, vidini i-gyvenim flvalga	Aukl toja rodo vaikams taikaus tarpusavio susitarimo pavyzd (3) Aukl toja suteikia pagrind vaikams pasitik ti ja saugant paslapt (3) Aukl toja fivelgia vaiko kilusi problem ir padedam jam j i-spr sti(6)
Sakytiniai	Informacijos perteikimas, tikin jimas, nurodymai apie elges konkre ioje situacijoje, prieflasties- pasekm s ry-ys. Pedagogo rei-kiamos emocijos(mimika, pantomimika) veiksmai: agresyvumas, meilumas, sielvartas, pasitik jimas. Pedagogo balso intonacija(pakelta, rami). Leidffia ugdytiniui i-sikalb ti, i-klausoj , parodo susir pinim vaiko problema. Kalba vaiko gyje. Tarpusavio bendravimas paremtas pasitik jimo pagarbos santykiais.	Aukl toja pataria vaikui, jog mu-imasis n ra tinkamiausias problemos sprendimo b das, nes jis i-aukia abiej vaik nusivylim ir suirzrim , -irdg l (5); aukl toja persp ja, jog kilus tarpusavio nesusipratimui, konfliktui reikia kreiptis -alia esan ius suaugusius, i-vengiant fizinio ar emocinio smurto (4); I-klausoj vaik , perfrazuoja jo pasakyt mint , rodydama vaikui, jog sigilino jo problem , parodo, jog pasirengusi jam pad ti j -spr sti (7); aukl tojos kalba kreipiantis vaikus bendraujant su jais, kalba i-rai-kinga, emocionali, taiginga, sudominanti vaikus(6); Individual s pokalbiai su vaiku sigilinant jo asmenin problem , patirt vyk (4); kalb jimasis su vaiku jo gyje (7);
Veikdinamieji	Kaupiama patirtis traukiant aukl tinius praktin veikl . pareigojim kontroliavimas ugdant vaik drausmingum ir atsakomyb , bei geb jim vertinti savo ir kit veiksmus. Praktin s veiklos rezultat vertinimas.	Vaikui pavargus atliekant paskirt ufduot , darant darbel leidffiaama pails ti(4); vertinami vaik veiklos rezultatai: ufl kruop-tum (4), i-radingum (2), ufl tvarkingum (4), ufl gerai atlikt ufduot (5). Si loma susikaupti atliekant ufduot (3), grieftai sudrausminama ufl bla-kym si atliekant veikl (2). Pra-oma patobulinti, pataisyti darbel , atliekama ufduot l (2). Aukl toja neuffskaito atlikto darbo, ufduoties, reikalaujama perdaryti(0)
Stimuliaciniai	Naudojamas flodis, veiksmas ar daiktas prasminant ir tvirtinant humani-k elges . kv pimas, pafadas atlyginti, pasitik jimas,	Aukl toja pasitelkdama kv pimu sudomina vaikus b simai veiklai(6); pedagog paveda atlikti ufduotis vaikams i-reik-dama pasitik jim jais, j sugeb jimais,

	<p>lomi veikl , ka, pagyrimas, paskatinamas j o geb jimais ir g dffiais. Parinktas tinkamas bausm s dydis, jos vykdymo forma(nusiramavimo kampelis, k dute ir t.t.), leistino, laukiamo elgesio pabr flimas</p>	<p>s kme(5); aukl toja pritaria vaikui, jo nuomonei(4); pagiria vaikus: ufl gerai atlikt veikl , uflduot (6), ufl grafl tarpusavio bendravim (flaidfliant)(4), ufl sugeb jim savaranki-kai susirasti veikl laisvalaikio metu(5). Aukl toja paskatina vaikus labiau pasistengti atliekant uflduot (4), tvarkant flaislus(5). Aukl toja pad koja ufl graflu elges prie stalo(4), mandagum valgant, pavalgius(3) pasisveikinant, atsisveikinant(4). Pagiria ufl tvarkingai sutvarkytus flaislus(4), ufl sutvarkytus stal ius, spinteles(4), nesibla-kym netrukdant nei sau nei draugui pokai io metu(4) Dailiai sud tus r belius prie- mieg (3), savitvarkos, higieninius g dffius(2). Aukl toja skiria bausm ufl neklausym jos pra-ymo(pra-ant nusiraminti ir pagalvoti apie savo elges s dint ramyb s kampelyje) (2). Pedagog pabr flia leistin , laukiam vaik elges : tarpusavio su(si)tarimo bendravimo metu, flaidfliant(4), prie stalo(5), atliekant savitvarkos g dffius(4), miegamajame(4), lauke(4).</p>
<p>Pastabos</p>	<p>. Vaikai darydami uflduotis sulaukia aukl tojos pagalbos, paai-kinimo kaip atlikti ir pan. Pie-dami turi laisv fantazijai, neretai klausia aukl tojos ar jau gerai nupie- . Aukl toja pataria k but galima dar nupie-t pie-in patobulint. Vaikui nebenorint pie-inio tobulint pakomentavus j , aukl toja pasi lo pie-in pad ti j sutart vieta, kabina lentoje. Jau iasi saugus emocinis klimatas. Vaikai mielai bendrauja su aukl toja, noriai jai padeda, jauciasi abipusis d mesingumas.</p>	

Autoritarinis auklėjimo stilius

2009- 03-16 ó 2009-03-20

Metodai	Metodo savitumas	Auklėjimo metodų taikymas vaikų auklėjime
<p>Rodomieji</p>	<p>Teigiamas asmeninis paties pedagogo pavyzdys, pedagogo teisingumas, vaik nediskriminavimas, vidini i-gyvenim flvalga</p>	<p>Aukl toja rodo vaikams taikaus tarpusavio susitarimo pavyzd (2) Aukl toja flvelgia vaiko kilusi problem ir padeda jam j i-spr sti(1) Pedagogas negatyviai sureagoja vaiko nepaklusnum (4); pasirei-kia skirstymas vaik patinkan ius ir nepatinkan ius(3)</p>
<p>Sakytiniai</p>	<p>Informacijos perteikimas, tikin jimas, nurodymai apie elges konkre ioje situacijoje, prieftasties- pasekm s ry-ys.</p>	<p>Aukl toja pataria vaikui, jog mu-imasis n ra tinkamiausias problemos sprendimo b das, nes jis i-aukia abiej vaik nusivylim ir suirzim , -irdg l</p>

	<p>rei-kiamos a, pantomimika) gresyvumas, sielvartas, pasitik jimas. Pedagogo balso intonacija(pakelta, rami). Leidffia ugdytiniui i-sikalb ti, i-klausoj , parodo susir pinim vaiko problema. Kalba vaiko gyje. Tarpusavio bendravimas paremtas pasitik jimo pagarbos santykiais.</p>	<p>(1);Aukl toja skatina vaikus deramo elgesio prie stalo kritikuodama vaikus, reik-dama jiems pastabas(10); aukl toja pakeltu tonu persp ja vaikus susitvarkyti i-m tytus flaislus(9) ; I-klausoj vaik , perfrazuoja jo pasakyt mint , rodydama vaikui, jog sigilino jo problem , parodo, jog pasirengusi jam pad ti j -spr sti (2); aukl tojos kalba kreipiantis vaikus bendraujant su jais, kalba i-rai-kinga, emocionali, taiginga, sudominanti vaikus(1); Individual s pokalbiai su vaiku sigilinant jo asmenin problem , patirt vyk (2); kalb jimasis su vaiku jo gyje (0); aukl tojos kalba sakmi(8)</p>
<p>Veikdinamieji</p>	<p>Kaupiamas patirtis traukiant aukl tinius praktin veikl . pareigojim kontroliavimas ugdant vaik drausmingum ir atsakomyb , bei geb jim vertinti savo ir kit veiksmus. Praktin s veiklos rezultatai vertinimas.</p>	<p>Vaikui pavargus atliekant paskirt ufduot , darant darbel leidffiamai pails ti(0);aukl tojos nuomone blogai nupie-tas pie-inys supl -omas liepiant perpie-ti(2) vertinami vaik veiklos rezultatai: ufl kruop-tum (1), ufl tvarkingum (1), ufl gerai atlikt ufduot (1). Griefftai persp jama susikaupti atliekant ufduot (6), griefftai sudrausminama ufl bla-kym si atliekant veikl (6). Pra-oma patobulinti, pataisyti darbel , atliekama ufduot l (6)</p>
<p>Stimuliaciniai</p>	<p>Naudojamas flodis, veiksmas ar daiktas prasminant ir tvirtinant humani-k elges . kv pimas, pafldas atlyginti, pasitik jimas, traukimas domi veikl , pritarimas, pad ka, pagyrimas, apdovanojimas, paskatinamas j pasitik jimas savo geb jimais ir g dffiais. Parinktas tinkamas bausm s dydis, jos vykdyimo forma(nusiramimo kampelis, k dute ir t.t.), leistino, laukiamo elgesio pabr flimas</p>	<p>Aukl toja pasitelkdama kv pimudomina vaikus b simai veiklai(1); pedagog paveda atlikti ufduotis vaikams i-reik-dama pasitik jim jais, j sugeb jimais, s kme(1); pagiria vaikus: ufl gerai atlikt veikl , ufduot (1) Aukl toja liepia vaikams labiau pasistengti atliekant ufduot (6).visiems girdint i-sako kritik vaikams(8) Aukl toja pad koja ufl grafli elges prie stalo(2), pasisveikinant, atsisveikinant(1). Pagiria: ufl tvarkingai sutvarkytus flaislus(1), ufl sutvarkytus stal ius, spinteles(1), nesibla-kym netrukdant nei sau nei draugui pokai io metu(1), dailiai sud tus r belius priemieg (0), savitvarkos, higieninius g dffius(1). pokai io metu griefftai sudrausmina pa-iepia nemiegan ius vaikus(8) Aukl toja pasteb jusi netvarkingai sud tus vaik r bus meta ant flem s, liepia tvarkingai susid ti(2) Aukl toja skiria bausm ufl neklausym jos pra-ymo(pra-ant nusiraminti ir pagalvoti apie savo elges s dint ramyb s kampelyje) (1), griefftu tonu ap-aukia</p>

		<p>visiems vaikams girdint(5) . Pedagog sakmiai pabr fia leistin , laukiam vaik elges : tarpusavio su(si)tarimo bendravimo metu, flaidffiant(2), prie stalo(4), atliekant savitvarkos g dffius(4), miegamajame(4), lauke(5).</p>
<p>Pastabos</p>	<p>Veiklos metu aukl toja slopina vaik k rybi-kum , nustatydama tam tikrus r mus, kuri vaikams nevalia perflengti. Pasteb ta, kas vaik pie-iniai labai pana- s, standartiniai, n ra savitumo, k rybi-kumo.(daugelis nupe-t pauk-teli (apibr flus trafaret) visi vienodi, visi ffi ri ta pa ia kryptimi. Matosi, kad pedagog daug prisideda prie vaik darb , siekdama idealaus rezultato.</p>	

as pagal pedagogin kvalifikacij humani-kos aplinkos k rimo
ikimokyklin je istaigoje aspektu

	Aukl toja	Vyr. aukl toja	Metodinink
Visada	6	49	4
Kartais	11	30	0

Pedagog nuomoni pasiskirstymas pagal amfli humani-kos aplinkos k rimo
ikimokyklin je staigoje aspektu

	20-30m.	30-40m.	40-50m.	50-60m.	60 ir daug.
Visada	6	21	22	8	2
Kartais	10	17	12	2	0

Pedagog nuomoni pasiskirstymas pagal pedagogin stafil humani-kos aplinkos k rimo
ikimokyklin je staigoje aspektu

	1-5m.	5-10m.	10-20m.	20-30m.	30-40m. ir daugiau
Visada	6	12	26	14	1
Kartais	10	9	17	5	0